

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

REMZİ KİTABEVİ

W. Shakespeare

FIRTINA

FIRTINA

W. Shakespeare

Fırtına

Türkçesi:
Bülent Bozkurt

Remzi Kitabevi

Ankara Caddesi, 93 — İstanbul
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://mantey.org>

Çeviride kullanılan metin:

William Shakespeare, *The Tempest*, edited by Northrop Frye, The Pelican Shakespeare, New York (N. Y.), 1959.

Ayrıca, oyunun öteki önemli basımları da dikkate alınmış ve yapılan kıyaslamalar ışığında, bir iki yerde, kullanılan temel metinden ayrılma yoluna gidilmiştir.

Birinci Basım: Ocak, 1994

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 975-14-0442-8

Remzi Kitabevi A.Ş.

Selvili Mescit S.3 Cağaloğlu-İstanbul, 1994

Tel. 522 05 83 - 522 72 48

Evrin Matbaacılık Ltd. Şti.

Selvili Mescit S.3 Cağaloğlu-İstanbul, 1994

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi : <https://rantey.org>

İçindekiler

<i>Fırtına: Büyünün ve</i>	
Hayal Gücünün Sınırları, 7	
Kişiler, 12	
<i>Fırtına</i> , 13	
Notlar, 125	

Fırtına: Büyünün ve Hayal Gücünün Sınırları

Fırtına (*), günümüze ulaşan bilgilere göre Shakespeare'in son oyunu; yazarın ölümünden (1616) beş yıl önce, 1611 yılında yazılmış ve aynı yıl sarayda oynanmış. İlk basımı ise, 1623 yılında "First Folio" da (Shakespeare'in oyunlarının ilk toplu basımı) olmuş. Bazı eleştirmenler bu oyunu Shakespeare'in veda mesajı olarak yorumlama eğiliminde. Ancak, gerek oyunun kendisi, gerekse başkışı Prospero öylesine çok yönlü ki, *Fırtına*'nın anlamını yalnızca bir veda mesajına indirgemek yanıltıcı olur.

Fırtına'nın konusu kısaca şöyle: Oyunun başladığı tarihten 12 yıl önce, Milano Dükü Prospero'nun kardeşi Antonio, Napoli Kralı Alonso'nun yardımıyla Prospero'nun dükaliğini gaspeder ve Prospero ile küçük kızı Miranda'yı köhne bir tekneye koyarak denize bırakır.

Prospero'yla Miranda uzak bir adaya çıkarlar. Burada Prospero zamanını, kendisine sadık lordlardan Gonzalo'nun verdiği, büyücülükle ilgili kitapları okumaya ayırır. Ayrıca, Sycorax adlı, sonradan ölen, kötü ruhlu bir büyücünün, bir çam ağacının yarığına hapsettiği Ariel adlı "havamsı peri"yi kurtarır ve Sycorax'ın hilkat garibesini oğlu Caliban'ı eğitmeye çalışır. Caliban nankörlük ederek, Miranda'ya tecavüz etmeye kalkışınca, Prospero onu köle olarak kullanmaya başlar.

Prospero, oyunun başında, büyücülük gücünü kullanarak bir fırtına çıkartmış ve Alonso, Antonio, Alonso'nun oğlu Ferdinand, kardeşi Sebastian ve öteki lordların içinde bulunduğu geminin parçalanmasına ve karaya vurmasına yol açmıştır. Ancak, gemidekilerin hepsi sağ salim karaya çıkmayı başarmıştır. Birinci perdenin başında bir yandan

(*) Shakespeare'in yaşamı ve sanatıyla ilgili kısa bilgi, daha önce Remzi Kitabevi tarafından aynı dizide yayımlanan *Bir Kış Gecesi*, *Julius Caesar* oyununda, çeviride izlenen yönteme ilişkin açıklamalar ise, yine aynı diziden *IV. Henry* oyununda verilmiştir.

bunlar olurken, Prospero da kızı Miranda'ya, Milano'dan başlayarak o adaya nasıl düştüklerini anlatır.

Bu arada Peri Ariel, karaya vuran geminin yolcularından Alonso'nun oğlu Ferdinand'ı Prospero'nun mağarasına götürür. Ferdinand burada gördüğü Miranda'ya âşık olur. Prospero, Ferdinand'a ne kadar angarya iş varsa verir.

İkinci perdede; Kral, Ferdinand'ın öldüğünü sanmaktadır. Antonio'yla Sebastian, Kral'ı öldürmeyi planlarlar. Ancak, Ariel sayesinde planları suya düşer. Alonso'nun kâhyası Stephano ile soytarısı Trinculo da Caliban'la içki âlemi yapmaya başlamışlardır.

Üçüncü ve dördüncü perdelerde Prospero, Ariel'in yardımıyla ve büyücülüğünü kullanarak, Kral'la adamlarını şaşkına çevirir. Sonra, Miranda ve Ferdinand'ın nişanlanmalarına razı olur ve onlar için bir eğlenti düzenler.

Beşinci perdede, Prospero intikam planından vazgeçerek, düşmanlarını bağışlamaya, tılsımlı büyücülük sopasını da kırmaya karar verir; kimliğini açığa vurur, dükalığını geri ister, Ariel'i serbest bırakır ve memleketine yelken açmadan önce; buruk bir "Sonsöz"le seyircilere hitap eder.

Kardeşi Antonio tarafından dükalığı gaspedilip ülkesinden sürülen Milano Dükü Prospero, değişik boyutları, düşündürücü kişiliğiyle Shakespeare'in unutulmaz karakterlerinden biri. Tiyatro tarihinde Prospero rolünü ünlü aktörler oynamış, bazı aktörler de bu rol aracılığıyla ün kazanmıştır. Bu rolü oynayan aktörler arasında J. P. Kemble (1806'da), W. C. Macready (1821'de), Samuel Phelps (1847'de), Charles Kean (1857'de) ve John Gielgud (1930 ve 1940'ta) da bulunuyor.

Fırtına bir anlamda Prospero'nun tek kişilik gösterisi sayılabilir. Etikili ve çarpıcı konuşan, "insanlık bilinç ve sorumluluğunu unutmamış büyücü" rolü, aktörler için her zaman ilginç bir sınav olmuş. Prospero'yu oynamanın hem güçlüğü, hem de çekiciliği, onun da Hamlet gibi, insan olmanın yükünü omuzlarında taşıyan karmaşık, çok yönlü bir kişiliğe sahip olmasında yatıyor: Kimi zaman güçlü ve öfkeli bir büyücü, kimi zaman şaşkın, mahzun ve yorgun bir soylu. Sahnede bu özellikleri bağdaştırabilen bir yorum, Shakespeare'in de insanı ırkilden büyüsunü aktarmayı başarabilir.

Oyunun önde gelen kişilerinden biri de “cadıdan olma,” “hilkat garibesi,” Caliban. Özellikle, insan olmanın henüz eşliğindeki Caliban’la, doğaüstü güçleri ve başka yönleriyle insanlığın en üst basamaklarında sayılabilecek Prospero arasındaki karşılaşmalar, insan olmanın ne demek olduğu, bireylerin birbirlerine karşı sorumlulukları, toplumsal yaşamın sürdürülmesi önündeki engeller; eğitim, bilgi, akıl ve sağduyunun insana kazandırdıkları ve kazandıramadıkları, vb. gibi evrensel soruları vurguluyor ve anlamlı gerilim sahneleri yaratıyor.

Oyuna kişiler açısından bakıldığında, ilginç bir üçlünün ön plana çıktığı görülüyor: Yarı insan, yarı büyücü Prospero; yarı insan, yarı hayvan Caliban ve insan gibi davranan, düşünen, konuşan (yoruma göre, belki zaman zaman insan kılığına bürünen) ama özü havadan oluşan, Prospero’nun cisimsiz kölesi peri Ariel.

Bu üç karakter de, doğaüstü veya ötesi varlıklar yaratmada insan hayalinin hangi sınırlara kadar zorlanabileceğine ilişkin canlı, renkli ve doğurgan örnekler, başlangıç noktaları oluşturuyor. *Fırtına*’da Shakespeare yine “sanat” ve “yaratma olgusu” gibi kavramları, kıskırtıcı fırça darbeleriyle okur ve seyircilerinin değerlendirmesine sunuyor, sanatını onlarla paylaşıyor.

Shakespeare *Fırtına* oyununu tasarlarken (konunun başka bir kaynaktan alındığına ilişkin belge yok) sanki görünüşte basit bir sorudan, gerçekte evrensel boyut ve çağrışımları olan bir motiften yola çıkmış: Elinden mevkii, malı mülkü, her şeyi alınıp ıssız bir adaya sürülen (ve burada doğaüstü güçler geliştiren) insan ne yapar?

Bu başlangıç noktasından Shakespeare çok şey çıkarıyor; o kadar çok şey çıkarıyor ki, *Fırtına*’yı izleyen veya okuyan bazı kişilerin aklından, “Yoksa doğaüstü güçlere mi sahip?” sorusu bile geçiyor.

Fransız yazarı Marcel Proust, *Yitik Zamanın Peşinde* adlı ünlü romanında olayları (çocukluk yıllarını) anlatan kişinin ağzından yaklaşık olarak şöyle der: “Bu yazara (Bergotte) o kadar hayrandım ki, keşke yaşamın her yönüyle ilgili görüşlerini, benzetmelerini duyabilsem, yaşamı onun gözüyle görebilsem, diyordum.”

Shakespeare’in *Fırtına* gibi büyük oyunları karşısında da insan zaman zaman, “İmkân olsa da yaşamı ondan dinleyebilsek,” diyor. Belki bir anlamda da dinliyor, çünkü şiir ve oyunlarında, edebiyat ve tiyatro sanatları bağlamında, insan yaşamının özlü ve ağırlıklı hemen her yö-

nünü ele almış Shakespeare. Onda doğüstü ya da tanrısal nitelikler aramak elbette boş bir çaba olurdu; ancak, kişiye kendisini keşfetmede, benliğinde varolduğunu bilmediği kimi yönleri bulup çıkarmada, tanımada, zenginleştirmede yardımcı olduğu kolayca söylenebilir.

Oyunları sık sık okuru ve seyirciyi şöyle bir durup düşünmeye, belli konu ve durumları sindirip, daha sonra kullanmak üzere zihninde depolamaya zorlar. *Fırtına*'nın özelliklerinden biri de, zihinde belki biraz buruk ama derin ve kalıcı izler bırakması. *Fırtına*'yı okuduktan ya da iyi bir yorumunu seyrettikten sonra kişi yaşamı boyunca hep oyuna dönmesi gerektiğini, sanki büyülenmiş gibi ondan kurtulamadığını hissediyor. Oyunun, kendisini bir yerlere götürmeye çalıştığı, zorladığı izlenimine kapılıyor. Belki iyi sanatı belirleyen niteliklerden biri bu. Shakespeare'i Shakespeare yapan özelliklerin başında sanatını bizimle paylaşması ve bizdeki (herkesteki) sanatçı potansiyelini açığa çıkarması gelir; bu konuyu da, yani sanatın ne demek olduğunu, sanatçının gücünü ve güçsüzlüğünü oyunlarında dolaylı ve dolaysız olarak işler.

İnsanoğlu edebiyatta ve tiyatrodan (yaşam konumuz dışı), hiçbir zaman gücü sınırsız bir doğüstü varlık yaratamamış. Yalnızca hayal gücü sınırlı olduğu için değil; sanat kavramının özü de buna elvermiyor: Her şeyi, ama her şeyi yapabilecek bir varlık, gerilimi, çatışmayı, etki-leşimi, dolayısıyla sanatı "sıfırlar". Sınırsızlık anlamsızdır; hatta, "insanoğlu sınırsızlığı kavrayamaz" demek bile (paradokstan öte) anlamsızdır – "kavrayamadığımız şeyi kavrayamayız," demek gibi bir şey.

Shakespeare'in *Fırtına* oyununda işlediği konulardan biri de doğayla doğüstünün anlamlarının irdelenmesidir. Shakespeare *Hamlet*'te var olmakla olmamayı, yaşamla ölümü karşılaştırırken, nasıl her ikisine de ilginç, çoğu kimsenin aklına gelmeyecek açılardan bakmışsa, bu oyunda da doğayla doğüstünü çakıştırıp çatıştırarak, ikisinin de anlamlı yanlarını ortaya çıkarmış, anlamsızlıktan anlam çıkarma yolları bulmuş.

Hamlet'i okuduktan veya seyrettikten sonra insan nasıl "Meğerse ölüm kavramı hakkında ne çok şey düşünebilir ve söylenebilirmiş!" deme ihtiyacını duyuyorsa; *Fırtına*'dan sonra da, insanın ve doğüstü varlıkların gücü ve güçsüzlüğü hakkında, oyunda doğrudan söylenenlerin de ötesinde, çok şeyler düşünebileceği izlenimini ediniyor. Çünkü Shakespeare'in sanatının en önemli özelliklerinden biri, sanatını

izleyenlere de sanat aşılması. Böylece, Shakespeare okuru/seyircisi de, usta büyücülerden sanat öğrenip, daha sonra öğrendikleriyle özgün beceriler geliştirenler gibi, kendileri de yaratıcı olmanın malzemesine kavuşuyorlar. Olup olamayacakları ise pek çok etkene bağlı.

Büyücüleri ve doğaüstü varlıkları, en azından sanat eserlerinde, insan yarattığına göre, bu varlıklar insanın hayal gücüyle yakından bağlantılı. Shakespeare tüm oyunlarında yarattığı doğaüstü varlıklarla bize örnek ve seçenekler sunuyor; “bilgi ve inanç” kavramlarını sınıyor. Her şeyden önce, bu ve benzeri kavramların önemli olduğu izlenimini vererek, özünde dikkatimizi hep insanın ve yaşamın anlam veya anlamsızlığına çekerek, hep insanın önemini vurguluyor.

Bundan, eğer insan önemliyse, tiyatro, edebiyat, sanat da önemli olmalı sonucu çıkıyor. Sanat ve insan bu işbirliğiyle bir anlamda birbirinin varlığını pekiştiriyor yani. Sanat, “insan önemli” diyerek, insana da “sanat önemli,” dedirtiyor. Peki, böyle bir şeye gerek var mı? Çevremize, sanatsız insana bir göz atarsak, var gibi görünüyor. Hem de az buz başarı değil Shakespeare’inki. *Fırtına*’dan sonra “insanoğlu ya da insan yaşamı önemsenmeye, ciddiye almaya değmez” demek kolay değil; varoluşu (anlamsızlık başka) basit bir kavram olarak görmek kolay değil. Shakespeare, bunalıma bire bir diyesi geliyor nerdeyse insanın.

Fırtına’da bir kez daha yaşamın çeşitliliği, çelişkileri, anlam ve anlamsızlık katmanları, karmaşıklığı, saçmalığı ve şaşırtıcılığı dile geliyor. Bu oyunu tasarlarken de Shakespeare sanki önce yaşamda nelerin anlatılamayacağını inceden inceye araştırmış, sonra bunları anlatmaya girişmiş. Shakespeare’in oyunları böylece çoğu zaman, anlatılmazı anlatmaya çalışan sanatçıyla, anlaşılması anlamaya çalışan okur/seyirci arasında, sonuçta her iki taraf için de yaşama anlam katan bir alışveriş oluyor.

Bülent Bozkurt

KİŞİLER

ALONSO, Napoli Kralı

SEBASTİAN, Alonso'nun kardeşi

PROSPERO, gerçek Milano Dükü

ANTONIO, Prospero'nun kardeşi; kardeşinin hakkı olan Dükalık mevkiini zorbalıkla alan Milano Dükü

FERDİNAND, Napoli Kralı'nın oğlu

GONZALO, namuslu, yaşlı bir Meclis üyesi

ADRIAN ile FRANCISCO, Lordlar

CALİBAN, köle; vahşi ve çarpık bir yaratık

TRİNCULO, bir soytarı

STEPHANO, ayyaş bir kâhya

KAPTAN

GEMİCİLER

MİRANDA, Prospero'nun kızı

ARİEL, Uçarı bir peri

İRİS.....

CERES.....

JUNO.....

ORMAN PERİLERİ.....

ORAKÇILAR Cinler

Prospero'nun hizmetindeki öteki cin ve periler

Olayların geçtiği yer: İssız bir ada

FIRTINA

BİRİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Gemi güvertesi. Şimşek çakar ve müthiş bir gökgürültüsü duyulur.
Kaptan ve lostromo girer.)

KAPTAN

Hey, lostromo!

LOSTROMO

Burdayım kaptan. Nasıl gidiyor?

KAPTAN

İyi; söyle gemicilere, hepsi işinin başına koşsun; hadi durma,
yoksa her an karaya oturabiliriz. Hadi hadi!

(Çıkar.)

(Gemiciler girer.)

LOSTROMO

Hadi aslanlarım! Hadi gayret, göreyim sizi canlarım! Yürüyün,
yürüyün! Gabyayı toplayın! Kaptanın düdüğüne dikkat! ⁽¹⁾ Es
esebildiğinçe rüzgâr, çatla istersen; yeter ki denizde yer olsun!

(Alonso, Sebastian, Antonio, Ferdinand, Gonzalo ve ötekiler girer.)

ALONSO

Aman ha lostromo, dikkatli olun. Kaptan nerede? Gösterin
kendiniz!

LOSTROMO

Aman efendim, siz aşağıda kalın şimdi.

ANTONIO

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Kaptan nerede lostromo?

LOSTROMO

Duymuyor musunuz adamı? İşimizi aksatıyorsunuz. Kamaralarınızda kalsanıza! Fırtınaya yardımcı oluyorsunuz.

GONZALO

Hey, sakın ol biraz!

LOSTROMO

Deniz sakinleşince olurum. Hadi yürüyün! Şu kükreyen dalgalara bak! Kral filan umurunda değil bunların? Kamaraya! Susun ve ayak altında dolaşmayın!

GONZALO

Bak dostum, gemide kimler olduğunu unutuyorsun galiba.

LOSTROMO

Kendi canımdan çok sevdiğim kimse yok. Siz meclis üyesi olarak şu doğa güçlerini susturun, dalgaları da yatıştırın, söz veriyorum biz de tek bir halat daha çekmeyiz; kullanın yetkinizi. Yok yapamıyorsanız, hâlâ sağ kaldığınıza şükredin ve kamaranızda kendinizi felakete hazırlayın. Hadi arkadaşlar, dayanın! Çekilin yoldan dedik!

(Çıkar.)

GONZALO

Doğrusu çok rahatlatıyor bu adam beni: Bana sorarsan boğulacak biri değil: Aslında tam darağacına layık birine benziyor. Hadi Kader, biraz dayanırsan herif kesin asılacak. ⁽²⁾ Onun kısmetindeki ip bizim demir halatımız olsa iyi olur; bizimki işe yaramıyor çünkü. Eğer bu adamın kaderinde asılmak yoksa, işimiz bitti demek.

(Çıkarlar.)

(Lostromo girer.)

LOSTROMO

Gabya çubuğunu indirin! Çabuk! Daha aşağı, daha aşağı! Mayistra dışında tüm yelkenleri indirin!

(İçerden bir çığlık duyulur.)

Allah kahretsin, amma bağıldılar! Fırtınayı da bizim çabamızı da bastırdı sesleri.

(Sebastian, Antonio ve Gonzalo girer.)

Gene mi siz? Ne işiniz var burada? Her şeyi bırakıp boğulalım isterseniz. Niyetiniz bizi batırmak mı?

SEBASTIAN

Hay gırtlığın tıkansın da bağıramaz ol, seni patırtıcı, küfürbaz, duygusuz herif!

LOSTROMO

Siz de çalışın o zaman.

ANTONIO

Seni idamlık köpek; ipte sallanası kahpe dölü seni, küstah şamatacı! Biz değil sensin boğulmaktan korkan.

GONZALO

Merak etme bu gemi kolay kolay boğulmaz; isterse fındık kabuğu kadar zayıf, akıntılı kadın kadar dibi delik olsun.

LOSTROMO

Yisa! Yisa! İki yelken de fora! Açılın! Kırın dümeni!

(Sırılsıklam durumda gemiciler girer.)

GEMİCİLER

Her şey bitti! Dua edin, dua edin! Her şey bitti!

(Çıkarlar.)

LOSTROMO

Boğazımız kuru mu gidelim yani?

GONZALO

Kral'la Prens dua ediyor. Hadi biz de gidelim.

Hepimiz aynı durumdayız çünkü.

SEBASTIAN Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Benim sabrım kalmadı artık. (3)

ANTONIO

Bu ayyaşlar yüzünden gidiyor canımız.
Seni ablak suratlı alçak! Dilerim sen boğulurken
On kez aşar deniz üstünden. (4)

GONZALO

Suyun her damlası "olmaz" dese de,
Deniz onu yutmak için sonuna kadar açsa da ağzını,
Asılacak bu herif sonunda.
(İçerden karışık sesler gelir.)

Acı bize Tanrım!
Parçalanıyoruz, parçalanıyoruz! Elveda karım ve çocuklarım!
Elveda kardeşim! Parçalanıyoruz, parçalanıyoruz!
(*Lostromo çıkar.*)

ANTONIO

Batacaksak, Kral'la birlikte batalım.

SEBASTIAN

Hadi vedalaşalım onunla.
(*Sebastian'la Antonio çıkar.*)

GONZALO

Bir dönüm kıraç toprağa bin dönüm deniz verirdim şimdi; fundalık da olsa, taşlık da, fark etmez. Tanrı'nın dediği olur, ama bana kalsa kuru ölümle ölmek isterdim.
(*Çıkar.*)

İkinci Sahne

(*Prospero'nun mağarasının önü. Prospero'yla Miranda girer.*)

MIRANDA Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bu vahşi sular senin marifetinle kükrüyor olmasın böyle!

Eğer öyleyse, bırak artık durulsunlar sevgili babacığım.
 Deniz göğe uzanıp yanaklarındaki ateşi söndürmese,
 Pis kokulu zift yağacak yukardan neredeyse.
 Ah, o acı çeken insanları gördükçe,
 Ben de acı çektim onlarla birlikte. Harika bir tekne
 (Ki kuşkusuz soylu kişiler taşıyordu içinde)
 Paramparça olmuştu. Ah, her çılgılık,
 Gelip şu yüreğime çarpıyordu!
 Zavallı insanlar, hepsi öldü!
 Eğer bende bir tanrı gücü olsaydı,
 O güzelim gemiyi ve içindeki insan yükünü
 Yutmasına izin vermektense,
 Denizin kendisini dünyaya batırır yok ederdim.

PROSPERO

Sakin ol. Üzme o kadar kendini.
 Söyle o yufka yüreğine, kimseye bir şey olmadı.

MIRANDA

Ah, ne korkunçtu!

PROSPERO

Bir şey olmadı.
 Ne yaptım senin için yaptım;
 Senin için sevgili kızım, senin için yavrum.
 Sen ki, daha kim olduğunu bile bilmiyorsun,
 Ne de benim soyum sopumdan haberin var.
 Şu zavallı mağaranın efendisi
 Ve senin naçiz baban olan Prospero'dan
 Biraz üstün olduğumun da farkında değilsin.

MIRANDA

Bilmem; fazlasını sormak hiç aklıma gelmemişti.

PROSPERO

Sana biraz daha bilgi vermenin zamanı geldi.

Yardım et de şu tılsımlı girsini çıkarayım

İşte oldu. Sen kal orada, sanatım.

Sil gözlerini kızım; merak etme.
 Geminin böyle korkunç bir şekilde parçalanması,
 Seni çok etkilemiş ve sarsmış anlaşılan.
 Oysa ben hünerimle öyle ayarladım ki her şeyi,
 Battığını gördüğün o teknede
 Çılgınlıklarını duyduğun insanlardan
 Birine bile bir şey olmuş değil;
 Kimsenin kılı incinmedi.
 Şimdi otur da her şeyi anlatayım sana.

MIRANDA

Daha önce de sık sık,
 Kim olduğumu anlatmaya başlamıştın bana;
 Ama her defasında yarıda kesip,
 "Dur bakalım, henüz sırası gelmedi,"
 Diye cevapsız bırakmıştın sorularımı.

PROSPERO

Şimdi saati geldi;
 Hatta dakikası bile geldi de,
 Kulağını aç diyor sana.
 Bak şimdi, iyi dinle.
 Biz bu mağaraya gelmeden önceki dönemden
 Bir şey hatırlıyor musun?
 Hatırlamazsın herhalde,
 Çünkü o sıra üç yaşında bile yoktun.

MIRANDA

Ama hatırlıyorum işte.

PROSPERO

Ne peki? Başka bir ev mi, yoksa kişi mi?
 Gözünün önüne ne geliyor sa söyle.

MIRANDA

Belli belirsiz bir şeyler var;
 Gerçek değil de rüya gibi kalırsın aklında.
 Bir zamanlar bana bakan dört beş kadın yok muydu?

PROSPERO

Evet, hatta fazlası vardı Miranda. Ama nasıl oluyor da
Canlı kalabiliyor bu aklında? Başka neler görüyorsun
Zamanın karanlık ve dipsiz derinliğinde?
Buraya gelmeden öncesinden bir şeyler hatırladığına göre,
Niye geldiğini de hatırlarsın belki.

MIRANDA

Ama onu hatırlamıyorum işte.

PROSPERO

On iki yıl önceydi Miranda, on iki yıl önce;
Baban Milano Dükü'ydü
Ve güçlü bir prensti.

MIRANDA

Benim babam siz değil misiniz efendim?

PROSPERO

Annen namus timsali bir kadındı
Ve senin kızım olduğunu söyleyen de o;
Ayrıca, baban da gerçekten Milano Dükü'ydü;
Onun tek varisi de bir prenesti;
Hiç aşığı değil.

MIRANDA

Aman Tanrım!
Ne iğrenç bir oyun sonucu ayrıldık oradan peki?
Yoksa hayrımıza mı oldu ayrıldığımız?

PROSPERO

İkisi de kızım, ikisi de.
Dediğin gibi, iğrenç bir oyunla kovulduk oradan,
Ama Tanrı'nın yardımıyla buraya ulaştık.

MIRANDA

Hatırlayamasam da,
Başına kimbilir ne derler açtığımı düşünürken
Yüreğim kanıyor. Ne olur, devam et baba.

PROSPERO

Kardeşimin – ve senin amcanın – adı Antonio'ydu.
 – Bak şimdi, buraya iyi kulak ver;
 Kardeşin kötü ruhlusu nasıl olurmuş gör! –
 Senden sonra dünyada en sevdiğim,
 Ülke yönetimini emanet ettiğim kişiydi o.
 O zamanlar Milano,
 Tüm devletler arasında başta gelirdi; ⁽⁵⁾
 Prospero da Düklerin en saygınıydı; vakarıyla tanınırdı.
 İnsan bilimleri ve sanat alanında ondan bilgisi yoktu.
 Kendimi bunlara verdiğimden, yönetimi kardeşime devrettim;
 Gizemli uğraşlarıma dalıp kendimi unuttum
 Ve sarayıma yabancılaştım. O iki yüzlü amcan da
 – Dinliyor musun beni?

MIRANDA

Pür dikkat, efendim.

PROSPERO

Kimin işini yapacağı, kiminkini yapmayacağı,
 Kimi terfi ettireceği, kimin dizginini kısıacağı
 Konusunda ustalaşınca, adamlarımı yeniden yarattı,
 Değiştirdi, ya da yeniden biçim verdi onlara.
 Böylelikle, hem dairelerin hem memurların
 Anahtarını alınca eline, ülkedeki her insanın yüreğini,
 Kendi hoşlandığı müziğe göre ayarladı. Öyle ki,
 Artık, benim görkemli gövdeme dolanıp onu gizleyen
 Ve benim can suyumu emen bir sarmaşık olmuştu.
 Ama beni dinlemiyorsun galiba?

MIRANDA

O hayır, dinliyorum efendim.

PROSPERO

Lütfen dikkat et söylediklerime.

Böylece dünya işlerini bir yana bırakıp

Her şeyden elimi eteğimi çektim;

Özel uğraşlara adadım kendimi,
 Sıradan insanların aklının ermeyeceği işlere.
 Bu da, ikiyüzlü kardeşimin kişiliğindeki
 Kötü yanın ortaya çıkmasına yol açtı.
 İyi bir baba gibi ona karşı duyduğum
 Sınırsız, uçsuz bucaksız güven, onda, aksine,
 Aynı boyutlarda bir riyakârlık doğurdu.
 Böylece saygınlığa kavuşup, hem benim gelirimle,
 Hem de yetkilerimi kullanarak
 Zorbalıkla elde ettiği gelirle zengin olunca;
 Aynı yalanı tekrar tekrar söyleyerek, belleğini
 Doğruya karşı iflah olmaz bir günahkâr durumuna düşürüp
 Sonunda kendi yalanlarına inanan insanlar gibi,
 Benim yerime kendini koya koya
 Bütün yetki ve imtiyazlarımı kullanıp
 Sürekli hükümdar gibi davranarak
 Gerçekten Dük olduğuna kendi de inandı.
 Tabii, ihtirası da gün geçtikçe büyüdü
 – Duyuyorsun değil mi söylediklerimi?

MIRANDA

Sizi dinleyen sağır olsa iyileşir efendim.

PROSPERO

Senin anlayacağın bir rol oynuyordu
 Ve bu rolü başka biri adına oynuyordu;
 İşte bu ikisi arasında perde olmasın diye,
 Sonunda Milano Dükü olmaya karar veriyor.
 Ben zavallıya gelince, kitaplığım
 Benim için yeterince geniş bir dükalık sayılırdı.
 Artık dünyasal yetkilerimi kullanamayacağım kanısında. (6)
 Güç sahibi olmaya o kadar susamış ki,
 Napoli Kralı ile ittifaka giriyor,
 Her yıl ona haraç vermeye razı oluyor.
 Onun üstünlüğüne boyun eğip

Kendi küçük tacını onun tacına kul ediyor
 Ve şimdiye dek hiç eğilmemiş olan dükalığın
 (Ah, yazık sana zavallı Milano!)
 Başını eğip alçakça iki büklüm ediyor onu.

MIRANDA

Aman yarabbi!

PROSPERO

Bak şimdi şu anlaşılmaya ve sonuçlarına;
 Sonra da söyle bana, böyle kardeş olur mu?

MIRANDA

Büyükannem soylu kadındı mutlaka,
 Başka türlü düşünürsem günahını almış olurum;
 İyi rahimlerden kötü çocuklar doğduğu olmuştur.

PROSPERO

Gelelim anlaşılmaya.
 Benim ezeli düşmanım olan bu Napoli Kralı,
 Kardeşimin isteklerine kulak veriyor:
 Yani, kardeşimin bağlılık sözüne
 Ve bilmem ne kadar haraç teklifine karşı,
 Beni ve ailemi dükalıktan sürmeye
 Ve Milano Dükü ünvanını,
 Tüm onur ve imtiyazlarıyla birlikte
 Kardeşime vermeye razı oluyor.
 Bunun üzerine hainlerden bir ordu toplandı (7)
 Ve işin amacına yakışır, uğursuz bir gece,
 Antonio, Milano kapılarını açtı.
 Gecenin zifiri karanlığında yordakçıları
 Beni ve ağlayan sen kızımı aceleyle kaçırdılar.

MIRANDA

Ah, ne kadar hazin!
 O gün nasıl ağladığımı hatırlamıyorum;
 Onun için, ben şimdi ağlayayım biraz;
 Aslında gözyaşlarımı tutamıyorum bunları duydukça.

PROSPERO

Dinle bak, dahası var;
Sonra da bugünkü duruma geleceğim;
Yoksa, bu hikâyenin hiçbir anlamı olmazdı.

MIRANDA

Bizi o saat niye öldürmediler?

PROSPERO

Güzel bir soru bu, kızım.
Anlattıklarımı duyunca bu soruyu sorman doğal.
Cesaret edemediler, canım kızım;
Halkım o kadar seviyordu ki beni!
Ayrıca, geride kanlı bir iz bırakmak istemediler;
Göze hoş gelen renklere boyadılar iğrenç amaçlarını.
Kısacası, bizi apar topar bir tekneye bindirdiler;
Birkaç fersah denize açıldılar; orada,
Önceden hazırladıkları anlaşılan
Çürümüş bir taka leşine aktardılar bizi.
Ne donanımı vardı, ne yelkenleri,
Ne de palangası veya direği;
Fareler bile içgüdüleriyle terk etmişlerdi tekneyi.
Yanımızda kükreyen denizlere seslenmek;
Derdimizi rüzgârlara haykırmaktan başka
Bir şey gelmeyecekti elimizden.
Bize acıyıp karşımızda ah edecek
Onlar kalmıştı yalnızca;
Şefkat gösterelim derken
Derdimize dert katsınlar diye. ⁽⁸⁾

MIRANDA

Hay Allah,
Kimbilir ne kadar yük olmuşumdur size!

PROSPERO

Sen beni kurtaran bir yavru melektin!
Ben deniz yüzünü tuzlu damlalarla örterken,

Çektiğim cefanın yükü altında inerken,
Göklerden gelen bir metanet vardı senin gülüşünde.
Bu da bana, olabilecek her şeye
Dayanma gücü verdi.

MIRANDA

Karaya nasıl çıktık?

PROSPERO

Tanrı'nın yardımıyla.
Biraz yiyeceğimiz biraz da suyumuz vardı.
Bu işi bitirmekle görevlendirilen Gonzalo,
O iyi yürekli, Napolili soylu,
Yanımıza ayrıca, güzel giysiler, bez, çamaşır
Ve gerekli malzemeyi de vermişti;
Hepsi de o günden bu yana çok işimize yaradı.
Üstelik, öyle düşünceliydi ki,
Kitap sevgimi bildiği için,
Benim için dükalığımdan daha değerli olan
Bazı kitapları da götürmemi sağlamıştı.

MIRANDA

Ah, keşke bu adamı bir gün tanıyabilsem!

PROSPERO

Şimdi doğrulma zamanı geldi.
Dur, otur biraz daha, kımıldama
Ve bu deniz-çilemizin sonunu dinle.
Sonunda bu adaya ulaştık
Ve burada ben sana öğretmenlik yaptım;
Aylaklığa vakit bulan,
Ama onlarla ilgilenecek öğretmen bulamayan
Öteki prenseslerden çok daha fazla şey kazandırımdı.

MIRANDA

Tanrı'ya şükürler olsun! Ancak efendim,
Hâlâ aklımı kurcalayan bir şey var:

Söyler misiniz lütfen,
Denizdeki bu fırtınayı niye çıkardınız?

PROSPERO

Şimdilik şu kadarını bil yeter:
Akla hayale sığmayacak bir tesadüfle,
O hayırsever Kader (Velinimetim hanımefendi), ⁽⁹⁾
Düşmanlarımı bu sahillere getirdi.
Sezilerim bana diyor ki,
Uğurlu yıldızım gökte çok uygun bir konumda;
Şimdi bu fırsatı kullanmaz da onu küstürürsem,
Kısmetim sonsuza dek kapanır artık.
Bu kadar soru yeter. Şimdi uykun geldi.
Hoş bir ağırlık var üstünde, direnmeye çalışma.
İstesen de elinden gelmez aslında.

(*Miranda uykuya dalar.*)

Gel bakalım uşağım, gel hadi. Ben hazırım artık.
Yaklaş Ariel; gel!

(*Ariel girer.*)

ARIEL

Selam sana yüce efendim! Bilgin efendim, selam!
Dile benden ne dilersen; uç de uçayım,
Yüz de yüzeyim, istersen ateşe dalayım,
Kıvrım kıvrım bulutlara binip gideyim.
Ariel ve cin dostları bir buyruğuna bakıyor.

PROSPERO

Pekâlâ ey peri,
Dün sana söylediğim gibi mi çıkardın fırtınayı?

ARIEL

Tamı tamına.
Atladım Kral'ın gemisine: Hop pruvadayım,
Hop ortasında geminin bir güvertedeyim, bir kamarada;
Ateş topu gibi dehşet saldım her yana.

Bazen parçalara bölünüp her köşede ayrı yandım;
 Gabya çubuğunda, serenlerde, civadrada,
 Ayrı ayrı parlıyormuş gibi görünüp,
 Ansızın birleştim sonra.
 Jüpiter'in şimşekleri; ⁽¹⁰⁾
 Göklerdeki o korkunç gümbürtülerin habercileri bile,
 O denli etkili, gözleri şaşkınercesine seri olamazdı.
 Alevler, kükürtlü gümbürtü ve çatırtılar
 Ulu Neptün'ü kuşatmıştı; küstah dalgaları titreşiyor,
 O müthiş üçlü zıpkını sarsılıyordu. ⁽¹¹⁾

PROSPERO

Yaşa benim yaman perim!
 Böyle bir velveleye tutulup da aklını kaçırmayacak,
 Çaresizliğe kapılmayacak kimse olamaz bence.

ARIEL

Her şey tutuşunca, gemiciler dışında herkes,
 Kendini köpüren tuzlu suya atıp tekneyi terk etti.
 Aşağı ilk atlayan, saçları dimdik olmuş,
 Sanki saç gibi değil saz gibi,
 Kral'ın oğlu Ferdinand oldu:
 "Cehennem boşalmış, şeytanların hepsi burada!"
 Diye bağıırıyordu bir yandan da.

PROSPERO

İşte peri dediğin böyle olur!
 Peki, sahile yakın mı oldu bunlar?

ARIEL

Çok yakındı efendim.

PROSPERO

İnsanlar kurtuldu ama, değil mi Ariel?

ARIEL

Kim senin kulna zarar gelmedi
 Su üstünde yüzen giysileri leke bile olmadı;

Eskisinden daha sağlıklı hepsi.
 Emrinize uyarak grup grup adaya yaydım herkesi.
 Kral'ın oğlunu tek başına çıkardım karaya;
 Son gördüğümde, adanın bir köşesine oturmuş,
 Ellerini öyle mahzun mahzun kavuşturmuş,
 İç çekip sızlanıyordu.

PROSPERO

Kral'ın gemisini, gemicileri
 Ve öteki tekneleri ne yaptın?

ARIEL

Kral'ın gemisi sapasağlam demirlemiş durumda;
 Hani derin bir koy var ya:
 Bir defasında beni gece yarısı çağırmıştın ya hani,
 Sakin hava yüzü görmeyen Bermuda adalarından
 Tılsımlı çiğ damlası getireyim diye;
 İşte orada saklı duruyor gemi.
 Gemicilerin hepsi küpeştenin altına istiflendi;
 Çektikleri eziyetin bitkinliğine biraz tılsım katıp
 Uyuttum hepsini orada. Filonun gerisine gelince,
 Dağıttığım gemilerin hepsi yeniden toplandı;
 Kral'ın gemisinin battığını,
 Majestelerinin de öldüğünü sanıyorlar
 Ve Akdeniz'de, Napoli'ye doğru
 Matem içinde yollanıyorlar.

PROSPERO

Ariel, emirlerim tam olarak yerine gelmiş.
 Ama daha işimiz bitmedi. Günün hangi vaktindeyiz?

ARIEL

Öğleyi geçti.

PROSPERO

Saat en az iki.

Şu anla akşam saatleri arasındaki süreyi

Çok iyi değerlendirmeliyiz.

ARIEL

Angarya bitmedi mi yani?
Bu kadar eziyet ettiğine göre,
Bana verdiğin sözü hâlâ tutmadığını
Hatırlatabilir miyim sana.

PROSPERO

Dur bakalım! Bu aksilik de ne?
Ne isteyebilirsin ki benden?

ARIEL

Özgürlüğümü.

PROSPERO

Hizmetin dolmadan mı? Hadi canım!

ARIEL

Ne olursun,
Sana nasıl hizmet ettiğimi unutma:
Yalan söylemedim, hata yapmadım; her dediğini
Hırslanmadan, homurdanmadan yerine getirdim.
Söz vermiştin, bir yıl erken bırakacaktın beni.

PROSPERO

Seni ne işkencelerden kurtardığımı unutuyorsun galiba.

ARIEL

Unutmuyorum.

PROSPERO

Unutuyorsun
Ve tuzlu derinliklerde birkaç adım atmayı,
Kuzey'in keskin rüzgârına binip uçmayı,
Yer kabuğu donup katılaştığında, yeraltındaki damarlarda, ⁽¹²⁾
Verdiğim işleri yapmayı çok görüyorsun.

ARIEL

Görmüyorum efendim.

PROSPERO

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yalan söyleme habis yaratık!

İhtiyarlıktan ve garazdan iki büklüm olmuş
 Uğursuz cadı Sycorax'ı unuttun mu?
 Unuttun mu onu ha?

ARIEL

Hayır efendim.

PROSPERO

Evet unuttun. Nerede doğmuştu? Konuş!
 Söyle hadi!

ARIEL

Cezayir'de.

PROSPERO

Demek Cezayir'de!
 Seni kurtardığımda ne halde olduğunu
 Sana ayda bir anlatmam gerek anlaşılan;
 Çünkü unutuyorsun. Bu lanetli cadı Sycorax,
 Duyanı dehşete düşürecek cinsten
 Sayısız fesatlıklar, korkunç büyüler yüzünden,
 Biliyorsun, Cezayir'den sürülmüştü.
 Canını bağışlamalarının da bir nedeni vardı.
 Doğru mu?

ARIEL

Evet efendim.

PROSPERO

Gemiciler buraya getirip bıraktıklarında,
 Gözleri mosmor olmuş, hamileydi bu acuze. (13)
 Benim kölem olduğunu söyleyen sen,
 O zamanlar onun uşağıydın.
 Ama sendeniz çok narin bir peri olduğundan,
 Kadının kaba ve iğrenç emirlerini
 Uygulamayı reddetmiştin. O da gazaba gelmiş,
 Sinirden öyle gözleri dönmüştü ki,
 Güçlü adamlarının da yardımıyla

Seni bir çam ağacının yarığına hapsetmişti.
 O yarıқта, dayanılmaz acılar içinde
 Tam on iki ay kalmıştın.
 O süre içinde kadın da ölmüş
 Ve seni orada bırakmıştı.
 Değirmen çarklarının suyu dövüşü gibi,
 Hiç durmaksızın inliyordun. O zamanlar bu adada
 Kadının yavrulayıp burada bıraktığı,
 Benekli köpek eniğine benzer,
 Cadıdan doğma oğlan dışında,
 İnsan biçimiyle onurlanmış yaratık yoktu.

ARIEL

Evet, oğlu Caliban.

PROSPERO

Biz ne dedik, alık!
 Şimdi hizmetimde çalışan Caliban tabii.
 Seni ne tür işkenceler içinde bulduğumu iyi bilirsin:
 İlemelerin azgın ayıların bile bağırını deliyor,
 Bağirtini duyan kurtlar ulumaya başlıyordu.
 Lanetlenmişlere layık görülen bir cezaydı bu
 Ve büyüü çözmek artık Sycorax'ın elinde değildi.
 Oraya ulaşıp seni duyunca, hünerimi kullanarak
 Çamdaki yarığı açan ve seni serbest bırakan
 Benden başkası değildi.

ARIEL

Sana teşekkür borçluyum efendim.

PROSPERO

Mızımızlanmaya devam edersen,
 Çınarın birinde bir yarık açar,
 Seni onun budaklı bağırsaklarına tıkar
 Ve orada on iki kış boyu ulumaya bırakırım.

ARIEL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Affını diliyorum efendim.

Emirlerin her zaman başım üstüne.

Perilik görevimi de sızmanmadan yerine getireceğim.

PROSPERO

Öyle yapsan iyi olur.

Ben de iki gün sonra özgürlüğünü vereceğim.

ARIEL

İşte benim soylu efendim!

Ne yapayım şimdi? Söyle, ne yapayım?

PROSPERO

Git deniz perisi kılığına gir.

Senin ve benim gözümde görünür ol yalnız;

Başka hiçbir gözbebeğine görünme.

Hadi git, söylediğim biçime gir,

Sonra o biçimde gel buraya. Durma, fırla!

(Ariel çıkar.)

Uyan canım kızım, uyan! Çok iyi uyudun. Uyan!

MIRANDA

Anlattığınız tuhaf hikâye ağırlık vermiş bana.

PROSPERO

Üstünden silkele gitsin! Hadi gel,

Gidip, sorduğumuz hiçbir şeye

Akıllı uslu cevap vermeyen

Şu kölem Caliban'ı görelim.

MIRANDA

Alçağın biri o efendim;

Yüzünü görmek istemiyorum.

PROSPERO

Amma onsuz da yapamayız.

Ateşimizi yakıyor, odunumuzu topluyor

Ve bir sürü işe yarıyor.

Hey, nerdesin! Köle! Caliban!

Seni tarla topağı! Konuşsana!

CALIBAN

(İçerden)

İçerde daha odun var.

PROSPERO

Çık ortaya diyorum! Başka işler var sana.

Çık ortaya seni tosbağa! Hadisene!

(Su perisi kılığında Ariel girer.)

Harika benzemişsin. Benim marifetli Ariel'im,

Ver kulağını bana.

ARIEL

Lordum, aynen yapılacak.

(Çıkar.)

Seni zehirli köle; o uğursuz anandan

Şeytanın ta kendisi peydahlamıştı seni zaten!

Çıksana ortaya!

(Caliban girer.)

CALIBAN

O bahsettiğin anamın, pis kokulu bataklıklardan

Kuzgun tüyüyle sıyırıp topladığı uğursuz dumanlar

İkinizin de tepesine yağsın!

Dilerim günbatısı rüzgârına tutulursunuz da

Kabarmadık yeriniz kalmaz!

PROSPERO

Yaa; demek öyle; o halde bil ki,

Her yanın kasılacak bu gece,

Sancılardan soluğun tıkanacak; gece boyu,

Bütün kirpiller tepene üşüşecek;

Delik deşik edip arı peteğine döndürecekler seni;

Derine batan her diken öyle acıtacak ki,

Bir oğul dolusu arının sokması hiç kalacak yanında.

CALIBAN

Şurada yemeğimizi yiyecektik!
 Bu ada annem Sycorax'tan bana kalmıştı;
 Sen elimden aldın. Buraya ilk geldiğinde
 Beni okşar, üstüme titrerdin;
 Suda böğürtlen yıkar verirdin;
 Gündüz ve gece yanan
 Büyük ışığa ne denir, küçük ışığa ne denir, (14)
 Öğretirdin. Ben de seni sevmiştim;
 Adada ne varsa göstermiştim sana:
 Berrak pınarları, acı su çukurlarını,
 Verimli ve çorak yerleri hep göstermiştim.
 Göstermez olaydım! Sycorax'ın tüm afsunları,
 Kurbağalar, böcekler, yarasalar üstüne yağsın.
 Benden başka kulun yok burada;
 Oysa ben, kendimin tek kralıydım. Ama şimdi,
 Beni bu ahır gibi kaya deliğine tıktın,
 Adanın başka hiçbir yerine bırakmıyorsun.

PROSPERO

Seni yalancı köle!
 Sopadan anlarsın sen, iyilikten değil!
 Çirkefliğine bakmadan, sana insanca davrandım;
 Evladımın namusunu kirletmeye yeltendiğin güne kadar da
 Kendi mağaramda barındırdım seni.

CALIBAN

Aah ah! Keşke becerebilseydim o işi!
 Bana engel olmasaydın, bu adayı
 Calibanlarla dolduracaktım.

MIRANDA

İğrenç köle,
 Kötülükle öyle donanmışsın ki,
 İyilik damgası tutmuyor üstünde.

Sana acımıştım; elimden geleni yapmıştım
 Konuşturabilmek için seni;
 Her saat yeni bir şey öğretmiştim.
 Sen ki, vahşi yaratık,
 Kendi söylediğini anlamazdın bir zamanlar;
 Hayvanlar gibi geveler dururdun.
 Aklındaki anlatabilesin diye
 Kelimeler verdim ben sana.
 Ama öğrendiklerin hep boşa gitti;
 Öyle bir hainlik varmış ki soyunda,
 İyilikten anlamadın bir türlü.
 Bu yüzden de, bu kayaya kapatılmayı hak etmiştin;
 Hatta hapisten çok fazlasına layıktın aslında.

CALIBAN

Tamam, bana konuşmayı öğrettin; peki kazancım ne?
 Küfür etmesini biliyorum artık!
 Kızıl veba çarpsın seni ⁽¹⁵⁾
 Bana dilinizi öğrettiğin için!

PROSPERO

Seni cadaloz dölü, fırla çabuk!
 Git bize yakacak getir; hadi, yürü;
 Başka işin de var.
 Omuz silkmek de ne oluyor, hain!
 Eğer emrettiğim işi savsaklar
 Ya da gönülsüz yapacak olursan,
 Öyle bir işkence ederim ki sana,
 Kocakarılar gibi her tarafın kasım kasım kasılır,
 Tüm kemiklerin sızım sızım sızlar.
 İnlerinde yatan vahşi hayvanlar bile
 Böğürtünü duyduklarında korkudan ürperip
 Titremekten alamaz kendilerini.

CALIBAN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yok yok, ne olur yapma!

(Kendi kendine)

Karşı gelmesem iyi olacak. Büyüsü öyle güçlü ki,
Annemin tanrısı Setebos'u bile yıldırıp
Kendine kul edebilir.

PROSPERO

Yürü diyorum köle, hadi!

(Caliban çıkar.)

(Ferdinand ve, oynayıp şarkı söyleyerek (göze görünmeyen) Ariel girer.)

(Ariel'in şarkısı)

Gelin sarı kumlara hele,
Verin hepiniz el ele.
Hadi diz kırın ve öpüşün ki,
Vahşi dalgalar kessin sesini;
Bir oraya bir buraya atın ayağınızı,
Tatlı periler, söyleyin şarkımızı.
Dinle bak, dinle bak!

(İçerden, çeşitli yönlerden sesler)

Hav hav!

(Ariel)

Bekçi köpekleri havlıyor.

(Çeşitli yönlerden sesler)

Hav hav.

(Ariel)

Dinle bak! İşte İşte
Ötüyor kibirli horoz.
Ü-ürü-üüü!

FERDINAND

Nerden geliyor bu müzik? Havadan mı, yerden mi?
Durdu şimdi Adan'ın karnavalı. <https://rantey.org>
Eğleniyor herhalde. Ben sahilde oturmuş,

Denizde kaybolan babamın ardından ağlarken,
Suların üstünden gelip içime sokuldu bu müzik;
Tatlı nağmeleriyle hem azgın dalgaları,
Hem kederimi yatıştırdı. Ben de ardına düştüm;
Daha doğrusu, o beni peşinden sürükledi.
Ama şimdi kayboldu. Yok yok, işte yine başladı.

(Ariel'in şarkısı)

Tam beş kulaç dipte yatıyor baban;
Kemikleri şimdi mercan oluyor;
Bir çift inci artık gözlerinde duran;
Hiçbir parçası yok olmuyor;
Harika bir şeye dönüyor bence
Deniz değişiminden geçtikçe.
Su perileri saat başı çan çalıyor ona.

(Sahne dışından sesler)

Dan dan!

İşte ben duyuyorum bile, baksana!

(Sesler)

Dan dan!

FERDINAND

Boğulan babamdan söz ediyor sanki gerçekten!
Ölümlü işi olamaz bu;
Ses de dünyasal bir ses değil bence.
Şimdi de yukardan geliyor.

PROSPERO

Kaldır saçaklı perdelerini gözlerinin
Ve söyle bakalım ne görüyorsun şurada.

MIRANDA

O da ne? Cin mi, peri mi?

Tanrım, nasıl da bakınıyor etrafına!

İnanın efendim çok sevimli biri!
Ama peri herhalde, değil mi?

PROSPERO

Değil kızım: Bizim gibi yer, içer
Ve bizimkine benzer duyuları var.
Bu gördüğün delikanlı da parçalanan gemideydi.
Güzelliğin zararlı kurdu keder yüzünden
Biraz sarsılmış olmakla birlikte,
Oldukça yakışıklı denebilir.
Yoldaşlarını kaybetti de,
Onları bulmak için dolanıyor böyle.

MIRANDA

Bana kalırsa ilahi biri olmalı;
Çünkü yeryüzünde böyle soylu yaratık görmedim.

PROSPERO

(Kendi kendine)

Gördüğüm kadarıyla, tam tasarladığım gibi yürüyor.
Ey peri; harikasın peri!
Buna karşılık iki gün içinde bırakacağım seni.

FERDINAND

Bence bütün ezgiler
Bu tanrıçaya eşlik ediyor!
Naçizane sorabilir miyim size,
Bu adada mı yaşıyorsunuz?
Ve söyler misiniz bana,
Burada nasıl davranmalı?
Son olarak da, en önemli sorum:
Ey harika varlık,
Genç bir kız mı karşımda duran?

MIRANDA

Harika filan değil, bayım,
Tabii ki genç kız.

FERDINAND

Benim dilim! Tanrım!

Şimdi bu dilin konuşulduğu yerde olsaydım

Onu konuşanların en iyisi olacaktım. ⁽¹⁶⁾

PROSPERO

Ne, en iyisi mi?

Napoli Kralı bu söylediğini duysaydı

Ne olurdu kimbilir?

FERDINAND

Şu anda neysem, o olurdu:

Sizin Napoli Kralı'ndan söz etmenize şaşan

Yapayalnız biri yani. Beni duyuyor aslında;

Bu yüzden akıyor gözyaşlarım. Napoli Kralı benim.

Babam Kral'ın parçalanmış gemide olduğunu

O andan beri yaşı dinmeyen şu gözlerimle gördüm.

MIRANDA

Ah, ne kadar acı!

FERDINAND

Evet, doğrusu bu; üstelik tüm öteki lordlarla birlikte;

Milano Dükü ve yürekli oğlu da aralarındaydı.

PROSPERO

(Kendi kendine)

Eğer şimdi zamanı olsaydı,

Milano Dükü'yle, daha da yürekli kızı gösterirdi sana ⁽¹⁷⁾

Nasıl yanıldığını. İlk görüşte göz göze geldiler.

Zarif Ariel, bunun için salıvereceğim seni.

(Ferdinand'a)

Bir dakika, sayın bayım.

Sanırım biraz yanıyorsunuz. Bir dakika...

MIRANDA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Niye böyle kaba konuşuyor ki babam?

Hayatımda gördüğüm üçüncü erkek bu;
 Üstelik beni duygulandıran ilk erkek.
 Babam biraz acısa da ona,
 Benim gözlerimle baksa keşke.

FERDINAND

Ah, eğer evli değilsen
 Ve gönlünde kimse yoksa,
 Napoli Kraliçesi yapmak isterim seni.

PROSPERO

Durun bakalım bayım, beni dinleyin.
 (*Kendi kendine*)

İkisi de birbirine tutuldu.
 Ama iş fazla hızlı gidiyor;
 Araya biraz engel koyalım.
 Malum, kolay kazanılan ödülü
 Hafife alır insanoğlu.
 (*Ferdinand'a*)

Bir dakika; önce beni dinle! Bakıyorum
 Senin olmayan bir unvana konmak niyetindesin;
 Bu adaya da, o unvanı sahibinden,
 Yani benden çalmak için casus olarak gelmişsin.

FERDINAND

Yoo, şerefim üstüne yemin ederim!

MIRANDA

Bunun gibi bir mabette kötü şey barınamaz.
 Kötü ruhun böyle barınağı olsa
 İyi şeyler de orada kalmaya can atardı.

PROSPERO

Benimle gel.

(*Miranda'ya*)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Onun adına konuşma. Hainin biri o.

(*Ferdinand'a*)

Gel! Ayaklarını boynuna bağlayacağım.
Deniz suyu içeceksin. Dere midyesi, çürümüş ot kökü,
Palamut beşiği kabuklar yiyeceksin. Gel!

FERDINAND

Hayır!
Düşmanım benden güçlü olmadıkça
Bu muameleye boyun eğmeye niyetim yok!
(*Kılıcını çeker. Ancak Prospero'nun büyüsiyle yerinden kamlıdayamaz.*)

MIRANDA

Ne olur babacığım, onu incitme.
Kibar biri o, korkulacak yanı yok.

PROSPERO

Ne o, şimdi de kendi ayağım
Hoca mı kesildi başıma? ⁽¹⁸⁾
Yerine koy kılıcını hain!
Vicdanında o suçun ağırlığı varken,
Vuramayacak olduktan sonra
Gösteri yapmayı bırak.
Hadi, indir gardını!
Çünkü istediğim anda
Şu sopayla alıveririm o silahı aşağı.

MIRANDA

Ne olur baba, yapma!

PROSPERO

Çekil! Asılma elbiseme!

MIRANDA

Acıyın efendim; ben ona kefil olurum.

PROSPERO

Sus! Azar içünmek istemiyorsan,
Hatırla, senden nefret etmemi istemiyorsan,

Bir kelime daha söyleme!

Bir sahtekârı savunuyorsun öyle mi?

Kes diyorum!

Topu topu bir bunu gördün bir de Caliban'ı;

Ama onun gibi başka kimse yok sanıyorsun.

Zavallı budala! İnsanların çoğuna kıyasla

Bu da bir Caliban aslında

Ve herkes melek kalır bunun yanında.

MIRANDA

O halde benim zevklerim çok sadeymiş.

Daha yakışıklı bir erkek bulma hevesinde değilim.

PROSPERO

(*Ferdinand'a*)

Hadi, direnmeyi bırak!

Kasların bebeklik çağındaki gibi yine,

Güç yok şimdi hiçbirinde.

FERDINAND

Öyle gerçekten.

Rüyada gibi, duyularım kısıkırak bağlandı sanki.

Hiçbir şeyin önemi yok artık aslında;

Babamı kaybetmişim, gücüm kuvvetim gitmiş,

Dostlarım felakete uğramış,

Şu adam beni kısıkırak bağlamış,

Tehditler savurup duruyormuş;

Hiçbiri umurumda değil;

Yeter ki hapsedildiğim yerden

Şu kızı günde bir kez görebileyim.

Dünyanın gerisi özgür insanlara kalsın;

Bu zindandaki yerim bana yeter.

PROSPERO

(*Kendi kendine*)

İşe yaradı.

(*Ferdinand'a*)

Benimle gel.

(*Ariel'e*)

Yamansın Ariel! İyi iş yaptın.

Hadi şimdi; öteki işlerine geçelim.

MIRANDA

Konuşmasına bakıp ümitsizliğe kapılmayın bayım,

Babam aslında daha iyi huyludur;

Bu davranışı olağan değil.

PROSPERO

(*Ariel'e*)

Dağlarda esen rüzgârlar kadar özgür olacaksın;

Yeter ki emirlerimi olduğu gibi yerine getir.

ARIEL

Aynen yerine gelecek.

PROSPERO

(*Ferdinand'a*)

Hadi, düş peşime.

(*Miranda'ya*)

Onun adına konuşma!

(*Çıkarlar.*)

İKİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(*Adada başka bir yer. Alonso, Sebastian, Antonio, Gonzalo, Adrian, Francisco ve ötekiler girer.*)

GONZALO

Ne olur efendim, neşelenin biraz.
Aslında siz de biz de sevinmeliyiz;
Çünkü, nasıl kurtulduğumuzu düşünürsek,
Kayıplarımız hiç sayılır.
Herkesin başına gelebilir böyle şey:
Her gün bir gemicinin karısı,
Bir ticaret gemisinin kaptanı veya sahibi
Aynı acıya katlanmak zorunda.
Kurtuluşumuza gelince, doğrusu mucizeydi;
Bu şans ancak milyonda bir kişiye nasip olur.
Bu nedenle, efendim, felaketimizle tesellimizi
Birer kefeye koyup değerlendirmek en iyisi.

ALONSO

Lütfen, yeter artık.

SEBASTIAN

(*Antonio'ya*)

Teselliye karnı tok.

ANTONIO

(*Sebastian'a*)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ama adamın da vaazı bırakmaya niyeti yok.

SEBASTIAN

(Antonio'ya)

Bak bak, zekâsının saatini kuruyor; birazdan çaldıracak.

GONZALO

Efendim...

SEBASTIAN

(Antonio'ya)

Bu bir. Say.

GONZALO

Kapımıza vuran her derdi içeri alırsak...

SEBASTIAN

Köşeyi döneriz.

GONZALO

Düşündüğünüzden daha isabetli konuştunuz:

Evet, öteki dünya köşesini.

SEBASTIAN

Siz de düşündüğümden daha ustaca çevirdiniz sözü.

GONZALO

Bu nedenle Lordum...

ANTONIO

Vay canına, adam lafına amma savurgan hal! (19)

ALONSO

Lütfen kesin artık.

GONZALO

Tamam, bitti zaten. Ancak...

SEBASTIAN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Konuşmadan duramıyor.

ANTONIO

Önce hangisi ötecek, bahse girelim; o mu, Adrian mı?

SEBASTIAN

Kart horoz.

ANTONIO

Toy horoz.

SEBASTIAN

Oldu. Nesine?

ANTONIO

Kahkahasına.

SEBASTIAN

Tamam.

ADRIAN

Bu ada çöl gibi görünse de...

ANTONIO

Ha.ha ha!

SEBASTIAN

Kazandın.

ADRIAN

Issız ve yaşanmaz görünse de...

SEBASTIAN

Aslında...

ADRIAN

Aslında...

ANTONIO

Kaçmazdı.

ADRIAN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Tatlı, yumuşak, hoş bir havası var gibi.

ANTONIO

Tıpkı böyle bir kız tanımıştım.

SEBASTIAN

Ne kızmış! Tarif de çok bilimseldi ama!

ADRIAN

Havanın tatlı soluğunu hissediyor insan.

SEBASTIAN

Akciğerleri de var, hem de çürümüş!

ANTONIO

Bataklık kokusu üfürüyor.

GONZALO

Tam yaşanacak yer burası.

ANTONIO

Evet de, sağ kalabilirsek.

SEBASTIAN

Görünüşe göre, pek kolay değil.

GONZALO

Otlar nasıl canlı ve diri! Ne kadar da yeşil!

ANTONIO

Her yer ne kadar da boz!

SEBASTIAN

Ve nasıl da dikkati çekiyor göz göz yeşil.

ANTONIO

Adamın gözünden de bir şey kaçmıyor.

SEBASTIAN

Evet, gerçeğin dışında.

GONZALO

Ancak, asıl ender görülen, ki gerçekten neredeyse inanılmaz bir şey...

SEBASTIAN

Evet, ender görülen çok şey gibi.

GONZALO

Giysilerimiz, yani denizde sırlıklam oldukları halde, her nasılsa yine de canlı ve parlak. Tuzlu suyla lekelenmiş gibi değil de, yeni boyanmış gibi sanki.

ANTONIO

Ceplerinden biri konuşabilseydi, yalanını yüzüne vurmaz mıydı?

SEBASTIAN

Vururdu; ya da çaktırmadan kanıtı cebe indirip iç ediverirdi.

GONZALO

Bence giysilerimiz daha yepyeni; hatta onları Afrika'da, Tunus Kralı'nın kibar kızı Claribel'in düğününde giydiğimiz günkü kadar yeni.

SEBASTIAN

Ne hoş düğündü! Dönüşümüz de harika oldu doğrusu!

ADRIAN

Tunus Tunus olalı bu Kraliçe kadar güzel birini görmemişti.

GONZALO

Yani, Dul Dido'nun zamanından beri.

ANTONIO

Dul mu? Hadi canım sen de! Dul da nereden çıktı? Dul Dido!
(21)

SEBASTIAN

Ne yani, Dul Aeneas da diyebilirdi. Ne var şimdi bunda?

ADRIAN

Dul Dido mu dedin? Biraz kafam karıştı. Dido Kartacalıydı benim bildiğim, Tunuslu değil.

GONZALO

Bu Tunus, Kartaca'ydı bayım.

ADRIAN

Kartaca mı?

GONZALO

Emin olun Kartaca'ydı.

ANTONIO

Tılsımlı arpten daha etkili sözleri. (22)

SEBASTIAN

Hem duvarları hem de evleri dikti bu.

ANTONIO

Şimdi hangi olmaz şeyi oldurmanın bir yolunu bulacak acaba?

SEBASTIAN

Bence bu adayı cebine atıp memlekete götürecek ve elma diye oğluna verecek.

ANTONIO

Çekirdeklerini de denize ekip başka adalar çıkaracak.

GONZALO

Tabii!

ANTONIO

Ne demezsin!

GONZALO

Bakın, diyorduk ki, Tunus'ta kızınızın düğününde ne kadar yeniyse giysilerimiz, şimdi de o kadar yeni; hani şimdi Kraliçe olan kızınızın.

ANTONIO

Üstelik Tunus'un görüp göreceği en muhteşem Kraliçe.

SEBASTIAN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yalnız, dul Dido hariç, müsaadenizle!

ANTONIO

Dul Dido mu? Ha evet, Dul Dido!

GONZALO

Şimdi şu cepkenim ilk günkü kadar yeni değil mi, ha? Yani, nerdeyse.

ANTONIO

Hah, "nerdeyse" deyince oldu.

GONZALO

Kızınızın düğününde giydiğim günü kastediyorum.

ALONSO

Duyularım bu sözlere çoktan doydum, ama sen hâlâ
Kulaklarıma tikiştirip duruyorsun onları.
Kızımı orada evlendirmez olaydım keşke!
Çünkü, oradan dönüşte oğlumu kaybettim;
Aslında kızımı da kaybettim sayılır,
Çünkü o kadar uzak düştü ki şimdi İtalya'dan,
Onu bir daha göreceğimi hiç sanmam.
Ah evladım benim, Napoli ve Milano veliahtı;
Hangi acayip balığa yem oldun kimbilir?

FRANCISCO

Efendim, belki de yaşıyordu.
Ben gördüğümde vargücüyle mücadele ediyordu,
Dalgaların sırtına binmişti.
Düşmanca saldıran suları yanlara savurarak
Üstte kalmayı başarıyor,
Önünde kabaran en yüksek dalgayı bile göğüslüyordu.
Başını yılmadan azgın dalgaların üstünde tutuyor,
Güçlü kollarını kürek gibi kullanıp
Attığı yaman kulaçlarla sahile doğru yol alıyordu.
Sahil de sanki, kolaylık olsun diye eğilir gibi,
Dalgalarla aşınmış temelini biraz daha aşağı çekiyordu.
Bence mutlaka sağ salim karaya çıkmıştır.

ALONSO

Yok yok, gitti artık o.

SEBASTIAN

Bu büyük kaybın sorumlusu sizsiniz efendim:
Kızınız gibi bir nimeti Avrupa'ya bahşetmektense,
Onu salıverip bir Afrikalıya gitmesine göz yumdunuz.
Böylece, hiç değilse gözünüzden uzak oldu; yani,
Gözünüzün üzüntüden yaşarıp durmasına şaşmamalı.

ALONSO

Lütfen susun.

SEBASTIAN

Bunu yapmayın diye hepimiz önünüzde diz çöküp
Size yalvardık. Zavallı kız, kendi de,
Gönülsüzlük ve itaat duygusu arasında bocalıyor,
Hangi yönde karar versin bilemiyordu bir türlü.
Korkarım oğlunuzu sonsuza dek kaybettik.
Sonuçta Milano ve Napoli'de o kadar insan dul kaldı ki,
Sağ kalanlar onlara teselli vermeye yetmeyecek.
Kusur da sizde.

ALONSO

Ama en büyük kayıp da bende.

GONZALO

Lordum Sebastian,
Sözleriniz doğru, ama nezaket sınırını biraz aşıyor,
Zaman seçimi de yanlış. Yaraya merhem süreceğinize,
Deşiyorsunuz siz onu.

SEBASTIAN

Çok doğru.

ANTONIO

Tam bir doktor!

GONZALO

Sizin yüzünüz bulutlanınca
Hepimizin de havası bozuluyor, sayın efendim.

SEBASTIAN

Hava mı, bozuluyor ha?

ANTONIO

Fena bozuluyor.

GONZALO

Lordum, bu adanın sorumluluğu bende olsa...

ANTONIO

Her yerine ısırgan tohumu ekerdi.

SEBASTIAN

Ya da, labadayla ebegümeçi.

GONZALO

Buranın kralı olsam ne yapardım acaba?

SEBASTIAN

Şarap bulamayınca ayyaşlıktan kurtulurdun.

GONZALO

İdeal devletimde her şeyi ters uygulardım;
Her türlü ticareti yasaklardım;
Yargıç filan olmazdı;
Okuryazarlık bilinmezdi; zengin, yoksul,
Uşaklık kalkardı; sözleşme, miras,
Arazi sınırı, çit, tarım, bağ bahçe olmazdı;
Madene, buğdaya, şaraba, yağa gerek kalmazdı;
Kimse çalışmazdı; herkes aylak olurdu,
Kadın erkek, herkes; ama saf ve temiz olurdu;
Hükümdarlık olmazdı.

SEBASTIAN

Hani kral olmak istiyordu!

ANTONIO

Devletinin kuyruğu başını unuttu.

GONZALO

İnsana gerekli olan her şeyi doğa üretti,
Tersiz, zahmetsiz. İhanet, cinayet,
Kılıç, kargı, hançer, top tüfek
Gibisine gerek olmazdı. Her şeyi doğa üretti,
Kendiliğinden; bol bol, istediğin kadar;
Her türlü yiyecek bulurdu günahsız kullarım.

SEBASTIAN

Kullar arasında evlilik yok mu?

ANTONIO

Yok yahu, herkes aylak: Fahişelerle serseriler.

GONZALO

Öyle mükemmel yönetirdim ki efendim,
Altın çağı kat kat aşardım.

SEBASTIAN

Tanrı Majestelerini korusun!

ANTONIO

Gonzalo çok yaşa!

GONZALO

Sonra... dinliyor musunuz efendim?

ALONSO

Lütfen yeter artık. Hepsi boş söylediklerinin.

GONZALO

Ekselansları çok haklı; şu beylere fırsat çıksın diye yapıyorum:
O kadar duyarlı ve işgüzar ki akciğerleri, boş şeylere bile güler-
ler hep.

ANTONIO

Biz sana gülüyorduk.

GONZALO

Şapşallıkta size kıyasla ben hiç sayılırım; onun için hiçe gülme-
ye devam edin siz.

ANTONIO

Müthiş bir darbeydi bu!

SEBASTIAN

Yazık ki kılıcın kör ağzı rastladı.

GONZALO

İkiniz de çetin cevizsiniz doğrusu. Yani gökteki ay bile beş hafta
süreyle değişmeden dünya çevresinde dönecek olsa, yörünge-
sinden çekip alırdınız onu.

(*Ağır tören müziği çalarak (ötekilere görünmez olan) Ariel girer.*)

SEBASTIAN

Alır, sonra da ışığında kuş avına çıkardık.

ANTONIO

Bize kızmadınız ama değil mi, Sayın Lordum?

GONZALO

Yok yok, merak etmeyin; böyle ufak şeylere kolay kolay sinir-
lenmem. Uyumadan önce biraz gülmeye ne dersiniz? Bana çok
ağırlık bastı.

ANTONIO

Hadi o zaman siz uyumanıza bakın; işte gülüyoruz; oldu mu?

(*Alonso, Sebastian ve Antonio dışında herkes uyur.*)

ALONSO

Şu işe bak, herkes uyumuş bile!

Keşke gözlerim kapandığında düşüncelerim de kararabilse;
Galiba kapanıyorlar çünkü.

SEBASTIAN

Uyku hazır gelmişken bence karşı koymayın.

Hüznün ziyaretine kolay kolay gitmez çünkü;
Ama gittiğinde huzur verir.

ANTONIO

Siz dinlenirken biz ikimiz nöbet tutar,
Sizi koruruz efendim.

ALONSO

Sağ olun. Hayret, nasıl ağırlık çöktü!

(Alonso uyur. Ariel çıkar.)

SEBASTIAN

Hepsine böyle uyku bastırması ne tuhaf değil mi?

ANTONIO

Buranın havasından olsa gerek.

SEBASTIAN

Bizim göz kapaklarımız niye ağırlaşmıyor peki?

Benim hiç uykum varmış gibi değil.

ANTONIO

Benim de. Dipdiri hissediyorum kendimi.

Sanki anlaşılmış gibi hep birlikte yıkılıverdiler.

Yıldırım çarpmış gibi düştüler. Peki ya...

Hey yahu Sebastian... Peki şimdi... Hayır hayır.

Ama sanki yüzünden okuyorum bile ne olduğunu.

İşte fırsat karşında;

Başına inen tacı hayalimde görebiliyorum.

SEBASTIAN

Ne? Uyanık mısın sen?

ANTONIO

Konuştuğumu duymuyor musun?

SEBASTIAN

Duyuyorum, ama kesin

Uyku dili bu;

Uykunda konuřuyorsun sen.
Ne demiřtin ha?
Tuhaf bir uyuklama bu:
Gözlerin ardına kadar açık uyuyorsun.
Ayaktasın, konuşuyorsun, kımıldıyorsun,
Ama yine de derin uykudasın.

ANTONIO

Soylu Sebastian,
Uykuda olan, hatta ölüm döřeęinde yatan
Senin kısmetin aslında.
Sen uyanıksın ama gözlerin kapalı.

SEBASTIAN

Sen de açıkça horluyorsun;
Ama anlamlı bir horlama bu.

ANTONIO

Her zamankinden çok daha ciddiym ben.
Bence sen de öyle olmalısın.
Bunu yaptın mı  misli byyeceksin.

SEBASTIAN

Duran suyum ben şimdi. (23)

ANTONIO

Ben sana yükselmesini ğretirim.

SEBASTIAN

İyi bari; çekilmesini de
Doğuştan gelme miskinlięim öğretiyor çünkü. (24)

ANTONIO

İşi řakaya vururken,
Ne kadar isabetli bir şey söylediğini bilsen!
Bir bilsen, alçak gönüllülük edeyim derken
Yüce konumunu nasıl vurguladığını! (25)
Aslında, "ekilen" insanlar, çoğu zaman

Kendi korku ve miskinlikleri yüzünden
Dipte kalmaya mahkûmdurlar.

SEBASTIAN

Lütfen devam et;
Gözlerindeki ifadeye ve yanaklarındaki renge bakılırsa
Bir şey demek istiyorsun.
Aklındaki neyse, doğum sancısı çektiriyor sana.

ANTONIO

Peki öyleyse:
Şu belleği zayıf lord var ya,
Toprağa verildikten sonra da
Belleklerde o denli az kalacak olan şu lord,
Oğlunun hayatta olduğuna Kralı nerdeyse inandıracaktı
(İnandırmak için yaratılmış çünkü; işi bu).
Ama, şurada uyuyan adamın yüzmekte olduğu nasıl mümkün
değilse,
Onun da boğulmamış olması mümkün değil.

SEBASTIAN

Benim de hiç ümidim yok;
Boğulmamış olamaz.

ANTONIO

Ah, o ümitsizlikte
Ne büyük ümitler olabilir aslında!
O yönde ümit yok demek,
Öbür yönde öyle yüce bir ümit var demektir ki,
İhtiras bile ondan ötesini göremez artık. ⁽²⁶⁾
Ferdinand'ın boğulduğunu kabul ediyor musun?

SEBASTIAN

O artık yok.

ANTONIO

O halde söyle bakalım;
Napoli tahtının sıradaki varisi kim?

SEBASTIAN

Claribel.

ANTONIO

Yani, dünyanın öbür ucunda yaşayan Tunus Kraliçesi;
Güneşi ulak diye tutmadıktan sonra
– Aydaki adam biraz yavaş kalır –
Yeni doğmuş çenelerde bıçağa gelecek tüy bitmeden ⁽²⁷⁾
Napoli'den haber alamayacak olan Kraliçe.
Onu ziyaretten dönerken hepimizi deniz yuttu baksana.
Sonra da içimizden bir kısmını geri çıkardı.
Geçmiş, artık yeni bir oyunun önsözü sayılır;
Bu oyunda rol almak da seninle bana kismetmiş.

SEBASTIAN

Bu da ne demek oluyor? Ne diyorsun sen?
Doğru: Ağabeyimin kızı Tunus Kraliçesi;
Napoli tahtının da varisi;
Bu iki ülke arasında biraz mesafe olduğu da doğru...

ANTONIO

Evet; üstelik de her karışı,
“Acaba bu Claribel nasıl edecek de,
Bizi aşip Napoli'ye geri dönecek? İyisi mi,
Sen Tunus'ta kal ve bırak Sebastian uyansın!”
Diye haykıran bir mesafe!
Diyelim ki şunlar ölmüş yatıyor olsun;
Şimdikinden daha kötü durumda olmazlardı.
Napoli'yi, şurada uyuyan kişi kadar
İyi yönetecek biri var. Şu Gonzalo kadar
Çok ve boş konuşacak lordlar da bol.
Bunlar gibi laklak etmeyi
Kargalara bile öğretirim ben.
Ah, benimle aynı kafada olsun;
Yükselmen için şu uykudan âlâsı olamazdı!
Beni anlıyor musun?

SEBASTIAN

Sanırım evet.

ANTONIO

Peki, kısmetin bu kadar yakın oluşuna ne diyorsun?

SEBASTIAN

Hatırladığıma göre,

Sen de kardeşin Prospero'nun yerine geçmiştin.

ANTONIO

Doğru.

Bak giysilerim nasıl güzel oturuyor üstüme;

Eskisinden çok daha iyi.

Kardeşimin uşakları o zamanlar benim ayarımdı;

Şimdi ise hepsi benim adamlarım.

SEBASTIAN

Peki ama vicdanın...

ANTONIO

Nerede bulunur bu vicdan dediğin?

Topuğumda nasır olsaydı, terliğimi giyerdim;

Ama böyle bir ilahi varlık hissetmiyorum içimde.

Milano Dükü'yle aramda, her biri bir buz parçası

Yirmi vicdan birden olsa ve hepsi eriyip aksa,

Yine rahatsız etmezdi beni!

İşte şurada yatıyor kardeşin.

Eğer şu anda görüldüğü gibi – yani ölmüş – olsaydı,

Üzerinde yattığı topraktan farkı olmayacaktı.

Aslında, şu elimdeki uysal çeliğin ucuyla,

Onu sonsuza dek döşeginde yatırabilirim.

Bu arada sen de, aynı şeyi yaparak,

Her davranışımıza bir kulp bulan

Şu geçkin et parçası Bay Çıtkırıldım'ın gözlerini

Bir daha açamayacağı gibi kapatabilirsin.

Ötekilere gelince; kedi önüne konan sütü nasıl içerse,

Onlar da öyle kabullenir anlatacaklarımızı.
Merak etme, biz ne yapmayı uygun görürsek,
“Tam zamanıydı diyeceklerdir.”

SEBASTIAN

Senin durumun bana emsal olacak sevgili dostum.
Milano'yu sen nasıl ele geçirdiysen,
Napoli de öyle benim olacak. Çek kılıcını.
Tek bir darbeyle ödediğin haraçtan kurtulacak
Ve ben Kral'ın sevgisini kazanacaksın.

ANTONIO

Birlikte çekelim.
Ben kolumu kaldırdığımda sen de kaldır
Ve Gonzalo'nun üzerine indirelim.

(Kılıçlarını çekerler.)

SEBASTIAN

Yalnız, bir dakika!

(Antonio'yu konuşmak üzere kenara çeker. Ariel (görünmez olarak) müzik ve şarkıyla girer.)

ARIEL

Efendim sanatını kullandı
Ve sen dostunun tehlikede olduğunu gördü;
Herkes hayatta kalsın
Ve planları suya düşmesin diye beni gönderdi.

(Ariel, Gonzalo'nun kulağına eğilerek şarkı söyler.)

Sen horul horul uyurken burada
Kuyunu kazıyor hainler yanında
Hem de göz göre göre, inan.
Eğer canını seviyorsan,
Aç gözünü şimdi hemen;
Uyan artık, hadi uyan.

ANTONIO

O halde hemen bitirelim işi.

GONZALO

(*Uyanır ve Alonso'yu da uyandırır.*)

Aman Tanrım! Melekler Kral'ı korusun!

(*Ötekiler de uyanır.*)

ALONSO

Ne var? Ne oldu? Hey, uyanın!

Kılıçlarınız niye çekilmiş?

Yüzünüzdeki bu korkunç ifade neden?

GONZALO

Ne oluyor?

SEBASTIAN

Siz dinlenirken biz burada nöbet tutuyorduk;

Birden müthiş bir böğürme duyduk;

Sanki boğa; daha doğrusu aslan sesine benziyordu.

Sizi uyandırmadı mı?

Korkunç bir sestir benim kulaklarıma gelen.

ALONSO

Ben bir şey duymadım.

ANTONIO

Oo, bir canavar duysa o gümbürtüyü ödü patlardı;

Yer gök sarsılmıştı. Bence kesin,

Koca bir aslan sürüsünün kükreme sesiydi.

ALONSO

Sen duydun mu Gonzalo?

GONZALO

Vallahi, efendim, ben bir mırıldanma duydum,

Tuhaf bir mırıldanma; ona uyandım.

Sizi sarstım ve seslendim. Gözümü açtığımda,

Kılıçlarını çekilmiş gördüm. Bir gürültü vardı,
 Bu kesin. Bence çok dikkatli olalım;
 Hatta, en iyisi buradan gidelim.
 Herkes kılıcını çeksin.

ALONSO

Hadi sen öne düş;
 Zavallı oğlumu aramaya devam edelim.

GONZALO

Tanrı onu bu canavarlardan korusun;
 Çünkü bence o da mutlaka bu adada bir yerlerde.

ALONSO

Yol göster.

ARIEL

Efendim Prospero ne yaptığımı bilecek.
 Hadi bakalım Kral, sen rahat rahat oğlunu ara.
 (Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Adanın bir başka köşesi. Bir yük odun taşıyarak Caliban girer. Uzakta gökgürültüsü duyulur.)

CALIBAN

Güneşin bataklıktan, pislikten, düzlükten çektiği
 Ne kadar mikrop varsa Prospero'nun tepesine yağsın;
 Karış karış hastalık bulaştırsın herife.
 Cinleri beni duyuyordur mutlaka,
 Ama içimden geleni söylemezsem çatlarım.
 Neyse ki emrindeki cinler, onun sözü olmadan
 Ne çimdirir beni, ne hortlaklarla korkutur,

Ya da çamurun içine atar, ya da karanlıkta
 Meşale gibi orada burada parlayıp yolumu kaybettirir.
 Ama en ufak bir bahaneyle başıma üşüşürler;
 Bazen maymunlar gibi sırtıp bağrışırılar;
 Sonra da ısırırlar; bazen kirpi olup,
 Ayaklarımın altına yuvarlanır,
 Dikenlerini tabanlarıma batırırlar.
 Bazen yılanlar kuşatır her yanıma,
 Çatal dilleriyle tıslayıp aklımı kaçırtırlar.

(*Trinculo girer.*)

Hiii, işte işte!

O'nun cinlerinden biri bu;
 Odun getirirken ağırdan alıyorum diye
 Bana eziyet etmeye geldi.
 En iyisi şuraya yatalım.
 Belki de beni görmez.

(*Yere uzanır.*)

TRINCULO

Burada rüzgârı kesecek ne ot var ne çalı. Üstelik yine fırtına geliyor galiba. Ezgisini duyuyorum rüzgârda. İşte şu kara bulut, şu kocaman olanı çürümüş bir şarap tulumuna benziyor. Her an patlayıp içinde ne varsa aşağı boşaltabilir. Yine gök gürlemeye başlarsa kafamı sokacak bir yer bile yok. Şu bulut bir delinirse kovayla boşanır yağmur bence. Bu da ne yahu? İnsan mı balık mı? Ölü mü diri mi? Balık bu; balık gibi kokuyor; çok bayatlamış balık kokusu bu; hmmm, bugün çıkmış levrek sayılmaz pek. Acayip bir balık! Geçmişte olduğum gibi şimdi İngiltere'de olsam ve bu balığın resmini yaptırsam, şapşal tatilcilere gösterir her birinden rahatça bir gümüş alırdım. Bu canavar servet kazandırır insanı orada; aslında her türlü acayip hayvan servet kazandırır bu ülkede. Topal bir dilenciye yardım olsun diye bir kuruş vermezler, ama ölü bir Hintli görmek için on kuruş har-

camaktan çekinmezler. İnsan bacaklı! Yüzgeçleri de kola benziyor.

(Caliban'a dokunur.)

Vay canına, bu sıcak be! Fikrimi değiştirdim.. Yani, artık aynı fikirde değilim. Balık filan değil bu. Adanın yerlisi. Daha yeni yıldırım çarpmış herhalde.

(Gök gürültüsü.)

Hay Allah, yine fırtına geliyor. Şunun paltosunun altına sığınayım bari. Başka da sığınacak yer yok zaten. Sefalet tuhaf yatak yoldaşları kazandırıyor insana. Fırtına'nın son artıkları da geçene kadar şuraya sokulmalı.

(Caliban'ın paltosunun altına sokulur. Elinde bir şişeyle, şarkı söyleyerek Stephano girer.)

STEPHANO

Bitti artık, çıkmam denize bir daha;

Karada ölmek niyetim, işte tam burada.

Amma berbat bir şarkı ha! Cenazeye bire bir. Neyse, biz keyfimize bakalım.

(Elindeki şişeden içer.)

Kaptan, güverteci, lostromo ve ben;

Bir de topçuyla yamağı,

Moll, Meg, Marion ve Margery'ye vurulduk gönülden;

Oysa Kate'e yüz veren çıkmadı.

Sivri mi sivriydi dili çünkü;

"Çek arabanı!" der geçerdi denizci gördü mü.

Ziftle katranın kokusuna hiç gelemezdi;

Ama kaşınan yerini kaşıyan terziyse, ses etmezdi.

İyisi mi çocuklar, hadi bizler denize;

Aslında bu da berbat bir şarkı; neyse, biz keyfimize bakalım.

(İçer.)

CALIBAN

Ne olur yapmayın, acıyın bana!

STEPHANO

Hey, ne oluyor? Cinler mi bastı burayı? Bu vahşilerle Hintliler de ne arıyor burada? Hokkabazlık gösterisi mi var? Boğulmaktan yeni kurtulan adam sizin dört bacağınızdan korkacak değil herhalde. Ne demişler: "Adamın iyisi, dört ayakla üstüne gelseler kımıldamaz yerinden!" Ve Stephano burun deliklerinden soludukça ⁽²⁸⁾ da söylemeye devam edecekler bu lafı.

CALIBAN

İşte cinler eziyet ediyor bana; aah!

STEPHANO

Adada yaşayan dört ayaklı bir canavar bu. Bence üşütmüş. Dili-mizi nasıl öğrenmiş acaba? Onu rahatlatacak bir şeyler vereyim bari; belki iyi gelir. İyileştirip terbiye edebilirsem; bir de Napoli'ye götürebilirim, ayağı sığır derisi görmüş her imparatora en âlâsından hediye olur. ⁽²⁹⁾

CALIBAN

Ne olur acı bana; incitme beni. Odunu hemen getiriyorum.

STEPHANO

Nöbet geçiriyor; onun için konuşması bilgelik örneği sayılmaz. Şu şişeden bir tattıralım bakalım. Daha önce hiç şarap içmediyse, nöbetine iyi gelir. Onu iyileştirip ehlileştirebilirsem; karşılığında fazla bir şey istemem; ama onu almak isteyen bedelini öder, hem de son kuruşuna kadar!

CALIBAN

Daha bir şey yapmadın bana;
Ama tireyişine bakılırsa, yapacaksın.
Prospero işlemeye başladı bile seni.

STEPHANO

Gel bakayım buraya; hadi aç ağzını. Şunu içtin mi dilin çözü-

lür, kedi. ⁽³⁰⁾ Aç ağzını; titremeni silkeler bu; bana güven sen, hiç merak etme.

(Caliban'a içki verir.)

Dost dediğin böyle zamanda belli olur. Hadi bakalım, bir daha aç şu çenelerini.

TRINCULO

Bu ses yabancı değil. Bu ses – ama o boğuldu. Cin bunlar! Ah, imdat!

STEPHANO

Dört bacak ve çift ses! Çok harika bir canavar bu. Ön sesi güzel sözler söylemek için; arka sesi ise sövüp saymak için. Şişedeki şarabın hepsini feda etmek gerekse de bunu iyileştirmek şart oldu. Al bakalım.

(İçki verir.)

Amin! Biraz da öbür ağzına verelim.

TRINCULO

Stephano!

STEPHANO

Öteki ağzın bana seslendi! Aman yarabbi! Şeytan bu, canavar filan değil! Uzun kaşığım olmadığına göre, duramam şeytanın yanında. ⁽³¹⁾

TRINCULO

Stephano! Stephano'ysan dokun bana ve bir şey söyle. Ben Trinculo'yum. Korkma; yakın dostun Trinculo.

STEPHANO

Sen Trinculo'ysan çık dışarı. Şu minik bacakları çekelim bakalım. Evet, Trinculo'dan başkasının olamaz bu bacaklar.

(Caliban'ın paltosunun altından Trinculo'yu çeker.)

Tamam, Trinculo'nun ta kendisi! Nasıl oldu da bu aptal canavarın boku oldun? Her oturuşta Trinculo mu çıkarıyor yaratık?

TRINCULO

Ben de adamı yıldırım çarptı sanmıştım. Sen boğulmamış mıydın yahu Stephano? İnşallah boğulmamışsındır! Fırtına geçti mi? Korkudan bu canavarın paltosunun altına saklanmıştım. Yaşıyorsun değil mi Stephano'cuğum? Şu işe bak; iki Napolili kurtuluyor!

STEPHANO

Beni döndürüp durma be; midem berbat zaten!

CALIBAN

(Kendi kendine)

Bunlar cin değilse, iyi yaratıklara benziyor.
Şu muhteşem bir ilah;
Yanında da tanrısal bir içki taşıyor.
Önünde diz çökerim ben onun.

STEPHANO

Nasıl kurtuldun yahu? Buraya nasıl geldin? Şu şişe üzerine yemin et, nasıl geldin buraya? Ben bu şişe üzerine yemin ediyorum: Gemicilerin denize attığı bir şarap fıçısının üstüne çıkıp kurtuldum.

CALIBAN

O şişe üzerine yemin ediyorum, sana kul olmaya hazırım; bana içirdiğin içki dünyasal değil çünkü.

STEPHANO

Al bakalım; bunun üzerine yemin et, nasıl kurtuldun.

TRINCULO

Ördek gibi yüzüp kıyıya çıktım yahu! Sana yemin, ördek gibi yüzerim ben.

STEPHANO

Hadi o zaman, öp şu kitabı.

(İçki verir.)

Ördek gibi yüzsen de, aslında biraz kazlık var sende.

TRINCULO

Öf be Stephano; daha var mı bundan?

STEPHANO

Tam bir fıçı evladım; deniz kıyısında, bir kaya oyduğundaki mahzenime sakladım. Ne haber zırzop? Üşümen geçti mi?

CALIBAN

Sen gökten indin değil mi?

STEPHANO

Hayır, aydan indim; inan bana. Hani aydaki adam ⁽³²⁾ var ya; bir zamanlar o bendim.

CALIBAN

Evet, seni görmüştüm ayda ve sana tapıyorum.

Hanımım seni, köpeğini ve çalını göstermişti bana.

STEPHANO

Hadi gel, yemin et; öp kitabı. Birazdan gene doldururum ben onu. Yemin et.

(*Caliban içer.*)

TRINCULO

Vay canına, amma akli kıt canavarmış bu be! Düşünsene şundan korktuğumu! Pek sümsük bir canavar hem de! Allah için iyi çektin haa, canavar efendi!

CALIBAN

Adanın bereketli köşelerini karış karış gösteririm sana; Ayağını öpeyim, ne olur benim ilahım ol!

TRINCULO

Vay anaşına, çok adi ve ayyaş bir canavar bu. Bana kalırsa, ilahi uykuya daldığı anda şişeyi yürütür.

CALIBAN

Ayağını öpeyim; yemin edip kulun olayım.

STEPHANO

Hadi o zaman; diz çök ve yemin et.

TRINCULO

Bu et kafa canavar beni gülmekten çatlatacak. Böyle şapşal bir canavar görmemiştim.

STEPHANO

Hadi öpsene!

TRINCULO

Ama zavallı canavar içkiyi fazla kaçırdı. İğrenç bir canavar bu.

CALIBAN

En güzel pınarları gösteririm sana; böğürtlen toplarım,
Balık tutarım, istediğin kadar odun getiririm.
Şimdiki efendimin de Allah belasını versin!
Odun modun yok artık ona;
Seninle geliyorum ben ey harika insan!

TRINCULO

Çok komik bir canavar bu;
Ayyaş herifi harika yaptı çıktı.

CALIBAN

Elmanın iyisi neredeyse oraya götürürüm seni;
Uzun tımaklarımla yeri kazar sana fıstık çıkarırım;
Kuş yuvalarını gösteririm;
Çevik maymunu yakalamasını öğretirim;
Bol bol fındık yediririm;
Kayalardan midye toplarım sana.
Hadi gidelim mi, ha?

STEPHANO

Tamam tamam; şimdi konuşmayı kes de yol göster. Trinculo, Kral'la öteki herkes öldüğüne göre, burası bizim olur. Al şu şişeyi sen taşı. Trinculo dostum, birazdan yine doldururuz onu.

(Sarhoş olan Caliban şarkı söylemeye başlar.)

CALIBAN

Elveda efendim, elveda, elveda!

TRINCULO

Uluyan bir canavar bu! Ayyaş bir canavar!

CALIBAN

Su kesmek yok artık

Balık tatalım diye;

Oduna gitmek yok artık,

Keyfi istediğinde.

Ne tabak kazınacak

Ne bulaşık yıkanacak.

Ban, Ban, Ca – Caliban,

Yeni efendi buldu Caliban,

Eskisinin işi yaman!

Kurtuldum ya, nay na na nay,

Kurtuldum ya, kurtuldum ya, kurtuldum ya,

Nay na na nay.

STEPHANO

Hey be, canavara bak! Hadi, düş öne.

(Çıkarlar.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Prospero'nun mağarasının önü. Bir kütük taşıyarak Ferdinand girer.)

FERDINAND

Bazı işlerin verdiği zevk, eziyetini unutturuyor.
Kimi angaryanın kendine göre onuru var;
Günlük uğraşların çoğundan da değerli sonuçlar çıkıyor.
Şimdi şu yaptığım ayak işi yorucu olduğu kadar
Tatsız da olabilirdi; ama hanımımı düşününce,
En sıkıcı iş bile bana renkli geliyor;
Çektiğim eziyetse zevke dönüşüyor.
Ah, babası ne kadar duygusuzsa,
Kızı da o kadar kibar, hatta on kat kibar babasından;
Oysa baba neredeyse bir kabalık timsali.
Bunun gibi binlerce kütüğü taşıyıp
Üst üste yığmam gerekiyor; yoksa vay halime!
Hanımım o kadar tatlı ki,
Beni çalışırken gördükçe ağlıyor ve bu ağır işi
Benim gibi yapan birini görmediğini söylüyor.
Bu arada işimi unutuyorum; ama bu hoş düşünceler
Bana güç veriyor; aklım ne kadar başka yerde olursa,
O kadar kolay geliyor bana yaptığım iş.

(Önce Miranda, arkasından da, onlara görünmeden, Prospero girer.)

MIRANDA

Ah, ne olur bu kadar çok çalışma!

Keşke sana taşıttığı şu kütüklere
 Şimşek çarpsa da hepsini yaksa.
 Şu elindeki kütük yanarken,
 Bir yandan da ağlayacak seni böyle yorduğu için. ⁽³³⁾
 Babam çalışmalarına gömülmüş;
 Lütfen biraz dinlen;
 Daha üç saat süreyle tehlike yok.

FERDINAND

Ah sevgili hanımcığım,
 Güneş batmadan önce işimi bitirmem gerek.

MIRANDA

Hadi sen otur,
 Biraz da ben taşıyayım kütükleri.
 Ver şunu bana lütfen;
 Ver de yığına kadar götüreyim.

FERDINAND

Olamaz değerli bayan;
 Kollarım kopsa da, belim bükülse de,
 Ben tembel tembel otururken
 Senin böyle alçalmana asla razı olamam.

MIRANDA

Sana yakışırsa, bana da yakışır demek;
 Üstelik benim için çok daha kolay;
 Çünkü ben bu işi seve seve yaparım;
 Ama senin için durum farklı.

PROSPERO

(Kendi kendine)

Zavallı yavrum, hastalığı kapmışsın bile ⁽³⁴⁾;
 Her halinden belli.

MIRANDA

Bitkin görünüyorsun.

FERDINAND

Hayır soylu hanımefendi;
Sen yanımda olduktan sonra,
Vakit akşam da olsa
Gün yeni doğmuş sayılır benim için.
Ne olur söyler misin,
Sırf dualarımda anmak için soruyorum,
Adın neydi senin?

MIRANDA

Miranda. Ah, babacığım,
Sözünü dinlememiş oldum bunu söylemekle.

FERDINAND

Muhteşem Miranda! (35)
Muhteşem demek yetmez aslında,
Yeryüzünün en değerli varlığı!
Gözlerimi kamaştıran kadın çok olmuştur önce de,
Çoğu zaman da, çaresiz, tatlı dillerinin
Kölesi olmuştur işgüzar kulaklarım.
Her birinin ayrı özelliklerini sevmişimdir;
Ama her birinde de en soylu erdemıyla çatışan,
Ona ters düşen bir kusur görmüşümdür mutlaka.
Oysa sen, ah sen,
Öyle kusursuz ve eşsiz bir varlıksın ki,
Her insanın en iyi yönünü almış,
Seni öyle yaratmış mutlaka Tanrı.

MIRANDA

Kendi türümden kimseyi tanımadım;
Hiçbir kadın yüzü hatırlamıyorum;
Tabii, aynada gördüğüm kendi yüzümden başka;
Ne de, sen ve babacığım dışında,
Erkek diyebileceğim birini gördüm, iyi dost.
Başka memleketlerde insanlar neye benzer bilmiyorum.

Ama ben gözü tok biriyimdir
 – İşte çeyizimdeki tek mücevher! –
 Bu yüzden, dünyada senden başka yoldaş istemem;
 Senden daha hoşuma gidecek birini de
 Canlandıramıyorum hayalimde.
 Ama biraz fazla konuştum galiba
 Ve babamın öğütlerini de unuttum bu arada.

FERDINAND

Bak Miranda, şu anda ben bir prensim,
 Hatta, belki de kralım
 – Umarım değilimdir ya... – ve aslında,
 Ağzıma giren et sineğinden nasıl tiksiniysem,
 Bu odun köleliğinden de o kadar tiksiniyorum.
 Ama şimdi taa ruhumdan kopup gelen sözleri dinle:
 Seni gördüğüm anda gönlüm hizmetine koştu;
 Seve seve kölen olmak için hâlâ da orada.
 Senin hatırına odunculuk yapıyorum yani.

MIRANDA

Beni seviyor musun?

FERDINAND

Gökyüzü, yeryüzü tanık olsun sözlerime;
 Ve doğru söylüyorsam başarı tacı giydirdsin andıma.
 Ama eğer boşa yeminim, yaşayacağım her mutluluk
 Felakete dönsün. Dünyadaki her şeyden çok
 Seni seviyor ve sayıyor, sana değer veriyorum.

MIRANDA

Çok aptalım, ama sevinçten ağlıyorum.

PROSPERO

Eşi az bulunur iki varlığın
 Coşkulu bir buluşması bu!
 Aralarında oluşan duygu birliğine
 Tanrı'nın inayeti yağsın gökten!

FERDINAND

Şu zavallı halime ağlıyorum:
Ne vermek istediğim şeyi sunmaya gücüm var,
Ne de benim olsun diye can attığım şeyi almaya.
Neyse, önemsiz bu aslında;
Ama saklanmaya çalıştıkça
Daha da büyüyüp göze batar oluyor.
Sıkılganlıktan lafı çevirmek yok artık;
En iyisi, katıksız duyguları dosdoğru söylemek:
Eğer benimle evlenmek istiyorsan, seninim;
İstemiyorsan, ölünceye dek kimsenin olamam.
İstersen eşin olurum, istemezsen olmam;
Ama istesen de istemesen de, hizmetindeyim.

FERDINAND

Eşim, canım,
Sonsuza dek seninim.

MIRANDA

Kocam mısın o halde?

FERDINAND

Evet, özgürlük hasreti çeken köle gibi.
İşte elim.

MIRANDA

İşte benimki; kalbim de içinde.
O zaman hoşçakal;
Yarım saat sonra görüşmek üzere.

FERDINAND

Binlerce hoşçakal, binlerce!
(*Ferdinand ve Miranda, ayrı yönlerden çıkar.*)

PROSPERO

Bu kadar taşkın olamaz benim sevincim tabii;
Onlar için ne de olsa çok ani bir gelişme bu.
Yine de, hiçbir şey bu kadar sevindiremezdi beni.

Şimdi kitabıma döneyim biraz;
Akşam yemeğinden önce yapılacak çok iş var.

(Çıkar.)

İkinci Sahne

(Adanın bir başka köşesi: Caliban, Stephano ve Trinculo girer.)

STEPHANO

Boşverin yahu! Fıçı biterse su içeriz; ama daha önce bir damla bile içmem! Hadi şimdi geç dümene de bordalayalım şunlara.
(36) Uşak canavar, çek bakalım!

TRINCULO

Uşak canavar! Adanın ucubesi! Dediklerine göre adada yalnız beş kişi yaşıyormuş. Bunlardan üçü biz olduğumuza göre, kalan ikisinin de akli bizimki kadarsa, vay haline bu memleketin!

STEPHANO

Sana iç dedik mi iç, uşak canavar. Zaten gözlerin kafanda iyice sabitleşti.

TRINCULO

Başka neresinde sabitleşecekti ki? Bir de kuyruğunda sabitleşseydi, ne harika bir canavar olurdu ama!

STEPHANO

Benim uşak canavarın dili şarapta boğuldu galiba. Oysa beni deniz bile boğamaz. Allah canımı alsın, sahile ulaşana kadar otuz beş fersah yüzdüm, yani aralıklarla. Seni kendime yaver yapacağım, canavar; ya da bayraktarım olacaksın.

TRINCULO

Yaverin olsun istersen; bayraktar tipi yok, yerinden doğrulamıyor.

STEPHANO

Merak etme Bay Canavar, kořma yok.

TRINCULO

Yürüme de yok; köpekler gibi yatarsın; bir şey söylemen de gerekmez.

STEPHANO

Yahu ucube, bir laf et de esaslı bir ucube olduğunu göster.

CALIBAN

Efendim nasıllar? Pabucunu yalayayım.

Bak, ona hizmet etmem; yürekli değil.

TRINCULO

Seni yalancı, kafasız canavar. Beni gören polisin bacakları kesilir. Seni, beni bilmez zevzek balık! Bugün içtiğim şarabı gördün; hangi ödle bu kadar şarap içebilirmiş bakalım, ha? Yarı balık yarı canavar haline bakmadan ne cüretle böyle namussuzca yalanlar atıyorsun?

CALIBAN

Yaa, baksana bana hakaret ediyor! Şuna bir şey desene yaa, efendim!

TRINCULO

"Efendim"miş! Canavarın da böyle şapşalını görmemiştim.

CALIBAN

Yaa, yaa, bak gene başladı. Ne olur, şunu ısır da ölsün.

STEPHANO

Trinculo, tut şu dilini. Bak, söz dinlemezsen önümüze çıkan ilk ağaçtan sallanırsın. Bu zavallı canavarı kullarıma kattım tamam mı; kimse hakaret edemez ona.

CALIBAN

Sağ ol soylu efendim. Şikâyetimi bir daha anlatsam, Dinlemek lütfunda bulunur muydun acaba?

STEPHANO

Dinlerim tabii. Diz çök ve anlat.
Ben ve Trinculo da ayakta dururuz.

(*Görünmez olarak Ariel girer.*)

CALIBAN

Önce de söylediğim gibi, bir zorbanın kölesiyim.
Büyücü olduğu için beni kandırıp adayı elimden aldı.

ARIEL

Yalancı!

CALIBAN

(*Trinculo'ya*)

Sensin yalancı, maymun suratlı!
Kahraman efendim senin canını çıkarırsa görürsün.
Yalancı değilim ben.

STEPHANO

Bana bak Trinculo, adamı kışkırtmaktan vazgeçmezsen vallahi
dişlerini dökerim ha!

TRINCULO

Ben bir şey demedim yahu!

STEPHANO

Kes öyleyse ve çeneni tut. Devam.

CALIBAN

Evet, büyücülükle aldı bu adayı;
Benden aldı. Yüce efendimden ricam;
İntikamımı al ondan;
Biliyorum, sen yaparsın bu işi;
Ama bu şey, yapamaz.

STEPHANO

Orası kesin.

CALIBAN

Sen adanın efendisi olursun,
Ben de sana hizmet ederim.

STEPHANO

Peki nasıl yapıyoruz bu işi?
Beni adama götürebilir misin?

CALIBAN

Tabii, tabii efendim.
Uykudayken götürürüm seni yanına,
Sen de çiviği çakıverirsin kafasına.

ARIEL

Yalan söylüyorsun, götüremezsin.

CALIBAN

Bu alaca şaklabana da ne oluyor!
Seni yamalı dangalak! (37)
Rica ederim haşmetlim, şuna bir iki tane patlatın;
Şişeyi de elinden alın.
O zaman tuzlu su içsin de görsün gününü;
Tatlı su derelerini göstermeyeceğim ona çünkü.

STEPHANO

Trinculo, ayağını denk al. Canavarın sözünü bir daha kesersen,
yemin ederim bu defa hiç acımam salamura balığa çeviririm seni.

TRINCULO

Haydii; ne yaptım ki yahu? Ben bir şey yapmadım. Şöyle açılalım bari.

STEPHANO

Yalancı demedin mi?

ARIEL

Yalancı!

STEPHANO

Öyle mi? Al o zaman!

(*Trinculo'ya vurur.*)

Hoşuna gittiye tekrar et bakalım.

TRINCULO

Ben yalancı filan demedim be! Sen hem aklını hem de kulaklarını kaçırdın galiba! Bu şişenin de Allah belasını versin! Bu kadar şarabın sonu bu işte. Canavarını veba götürsün, parmaklarını da şeytan koparsın!

CALIBAN

Ha ha ha!

STEPHANO

Hadi sen devam et hikâyene. Sen de şöyle açıkta dur.

CALIBAN

İyice patakla onu.

Sonra da ben döverim

STEPHANO

Açıl açıl! Hadi, devam.

CALIBAN

Evet, dediğim gibi, öğleden sonraları uykuya yatar;

İşte o sırada önce kitaplarını alır,

Sonra da beynini patlatırsın. Sen bilirsin;

İster bir odun al kafasını kır; istersen

Kazıkla karnını deş ya da bıçağınla gırtlığını kes.

Ama önce kitaplarını almayı unutma;

Kitapları olmazsa, o da benim gibi şapşalın biridir;

Tek bir cin bile kalmaz emrinde.

Cinleri de en az benim kadar nefret ediyor ondan.

Hepsini yak kitaplarının.

Kendi deyişiyle, çok güzel "mobilyaları" varmış;

Evi olduğunda onlarla döşeyecekmiş.

Ama hepsinden önemlisi kızının güzelliği.
Kendisi, “eşi menendi yoktur,” diyor.
Ben anam Sycorax’la ondan başka kadın görmedim;
Ama en tepedeki en diptekinden ne kadar üstünse,
O da anamdan o kadar üstün.

STEPHANO

Bu kadar güzel ha!

CALIBAN

Hem de nasıl, efendim! Bence yatağına yakışır;
Sana da harika yavrular doğurur.

STEPHANO

Tamam canavar bu adamı öldürdüm gitti; kızıyla ben kral ve
kraliçe oluruz, Allah’ın izniyle. Trinculo’yla sen de kral naibi
olursunuz. Nasıl, bu iş hoşuna gitti mi Trinculo?

TRINCULO

Bayıldım.

STEPHANO

Ver elini. Seni patakladığım için kusuruma bakma, ama canı-
nın kıymetini biliyorsan dilini tutmaya bak.

CALIBAN

Yarım saat içinde uykuya yatacak.
O zaman bitirir misin işini?

STEPHANO

Evet, şerefim üzerine yemin ediyorum.

ARIEL

Ben de bunu efendime iletiyorum.

CALIBAN

Senden çok hoşlandım. Sevinç dolu içim.
Hadi eğlenelim.
Bana demin öğrettiğin şarkıyı söyleyelim mi?

STEPHANO

Söylemez olur muyuz; yeter ki sen iste be canavar! Hadi Trinculo, başlıyoruz:

Boşver be sat anasını;
Sat anasını boşver!
Takma kafanı.

CALIBAN

Şarkı bu değildi.

(Ariel, trumpet ve kavalla, şarkının müziğini çalar.)

STEPHANO

Bu da ne?

TRINCULO

Bu şarkımızın müziği; gövdesiz adamın resmi çalışıyor. (39)

STEPHANO

İn misin cin misin? İnsansan, çık ortaya göster kendini olduğun gibi. Cinsen, istediğin kılıkta görün.

TRINCULO

Günahlarımı affet yarabbi!

STEPHANO

Ölenin borcu kalmaz; çık karşıma cesaretin varsa! Tanrı bize acısın!

CALIBAN

Korkuyor musun?

STEPHANO

Ben mi canavar? Yok canım!

CALIBAN

Korkma; her köşesinden ya bir gürültü gelir bu adanın;
Ya bir ses, ya da ezgi: Ama hepsi hoştur,
Zarar vermez insana. Bazen bir ağızdan
Binlerce çalgı çınlar kulağımda.

Öyle sesler var ki,
 Uzun bir uykudan uyanmış olsam bile,
 Yine uyutur beni; sonra da rüyamda
 Bulutlar açılır ve hepsi, üzerime yağmaya hazır
 Hazinele gösterir bana; öyle ki, uyandığımda,
 Yeniden uykuya dalayım diye ağlarım.

STEPHANO

Desene şahene bir krallığım olacak burada!
 Baksana, müzik bile bedava!

CALIBAN

Prospero yok olduğu zaman.

STEPHANO

Birazdan halledeceğiz bu işi. Konuştuklarımızı unutmadım.

TRINCULO

Ses uzaklaşıyor. Hadi peşinden gidelim, işimizi sonra yaparız.

STEPHANO

Öne düş bakalım canavar; seni izliyoruz. Şu davulcuyu görmek isterdim; işinin ustası. Geliyor musun?

TRINCULO

Geliyorum Stephano.

(Çıkarlar.)

Üçüncü Sahne

(Adanın bir başka köşesi. Alonso, Sebastian, Antonio, Gonzalo, Francisco ve ötekiler girer.)

GONZALO

Vallahi ben bir adım daha gidemem artık.
 Yaşlı kemiklerim sızlıyor.

Bir doğrulup bir dolanan patikalarda yürüye yürüye
Şaşkına döndük. İzninizle ben biraz dinleneceğim.

ALONSO

Çok haklısınız ihtiyar Lordum.
Ben de yorgunluktan sersem gibiyim.
Oturup dinlenelim. Ümide de yol veriyorum artık,
Bundan böyle kandıramayacak beni.
Buralara kadar boşuna geldik;
Belli ki boğuldu oğlum. Deniz şimdi,
Bizim karadaki boş çabalarımızla alay ediyordur.
Neyse, gitti artık.

ANTONIO

(*Sebastian'a fısıldar.*)

Ümidi kestiğine çok sevindim.
Ne olursa olsun, planı uygulamaktan vazgeçme.

SEBASTIAN

(*Antonio'ya*)

İlk fırsatta bitiririz bu işi.

ANTONIO

(*Sebastian'a*)

Bu gece bitirelim.
Hepsi yoldan sonra bitkin durumda;
İsteseler de yeterince tedbirli olamazlar.

SEBASTIAN

(*Antonio'ya*)

O halde bu gece. Tamam artık.

(*Ağır ve tuhaf bir müzik duyulur. Yukardan ⁽⁴⁰⁾ görünmez olarak Prospero ve aşağıdan, ellerinde türlü türlü yiyecek dolu tepsilerle acayip yaratıklar girer ve zarif hareketlerle, herkesi selamlayarak dans ederler; sonra da Kral'ı ve yanındakileri hazırladıkları sofraya davet ederek ayrılırlar.*)

ALONSO

Müziği duyduunuz mu? Bakın, dinleyin dostlarım.

GONZALO

Ne tatlı bir müzik bu!

ALONSO

Tanrı'nın melekleri bizi korusun! Bunlar da neydi?

SEBASTIAN

Canlı bir kukla oyunu.

Dünyada tekboynuzlar yaşadığına inanıyorum artık. (41)

Arabistan'da bir ağacın Anka Kuşu'nun tahtı olduğuna

Ve Anka Kuşu'nun şu anda orada oturduğuna da inanıyorum.

ANTONIO

Ben de. İnanmadığınız başka şeyler de varsa,

Söyleyin, hepsinin doğruluğuna yemin edeyim.

Memleketteki aptallar gezginlerle alay ededursun,

Hiçbiri yalan söylemiyormuş demek.

GONZALO

Bunlar adanın yerlisi herhalde.

Şimdi Napoli'de olup her şeyi anlatsaydım;

Bu yerlilerden söz etseydim,

Kim inanırdı bana?

Hem, görünüşleri acayip bunların ama

Bizim insanların bir kısmından,

Hatta hemen hepsinden daha zarif,

Daha kibar tavırları.

PROSPERO

(Kendi kendine)

Güzel söyledin, şerefli Lord;

Gerçekten içinizden bazıları iblisten beter.

ALONSO

Şaşıtıkça şaşıyorum şu gördüğümüz acayip ruhlara:

O tavırlar, o ses, o ifade;
Hele dillerinin de olmadığını düşünürseniz,
Mükemmel bir sessiz iletişim kurdular.

PROSPERO

(Kendi kendine)

Övgüyü sona sakla.

FRANCISCO

Esrarengiz bir şekilde yok oldular.

SEBASTIAN

Olsun; yiyecekleri bıraktılar ya, ona bak;
Malum, midemiz de var.
Şunlardan biraz tatmaz mıydınız?

ALONSO

Ben tatmam.

GONZALO

Aman efendim korkmanıza gerek yok.
Bizim çocukluğumuzda, boğalar gibi
Gırtlaklarından kat kat deri sarkan
Dağlılar olduğunu söyleseler kim inanırdı?
Ya da kafaları göğsünde olan insanlar? (42)
Oysa şimdi beşe bir para yatıran herkes (43)
Döndüğünde yeminle bunları anlatıyor.

ALONSO

Ben yaşıyorum ve yiyorum;
Son yemeğim olsa da zararı yok, çünkü,
En güzel nasıl olsa geçmişte kaldı herhalde.
Kardeşim, Lordum Sayın Dük,
Hadi yaklaşın, bizim gibi yapın.

(Şimşek ve gökğürültüsü. "Harpy" (44) kılığında Ariel girer. Kanatlarını masanın üzerine çırpar ve esrarengiz bir şekilde bir anda ziyafet sofrası yok olur.)

ARIEL

Siz üç günah adamı; bu alt dünyaya
 Ve üzerindeki her şeye hükmeden kader,
 Doymak bilmez denizlere sizleri geri kusturdu.
 İnsan ayağı basmamış, hele sizin gibilerin
 Hiç barınamayacağı bu adada ben de
 Hepinizin aklını başından aldım;
 Bu pervasızlıkla insanlar ya kendini asar,
 Ya da denize atlar boğulur.

(Alonso, Sebastian ve ötekiler kılıçlarını çeker.)

Aptallar! Ben ve yoldaşlarım,
 Kaderin görevlileriyiz.
 Sizin kılıçlarınızın çeliği
 Uğuldayan rüzgâra nasıl işlerse, ya da,
 Vurduğunuz her gülünç darbeden sonra
 Hemen geri kapanan suları nasıl incitirse
 Üzerimdeki en küçük tüyü de o kadar etkiler.
 Arkadaşlarıma da, benim gibi, silah işlemez.
 İşe yarayacak olsalar bile,
 Şu anda o kadar ağırlaştı ki kılıçlarınız,
 Hiçbirinizin gücü yetmez kaldırmaya.
 Ancak unutmayın
 – ki aslında bu iş için gelmiştim buraya –
 Değerli Prospero'yu Milano'dan süren;
 Onu da, günahsız kızını da, hiç korunmasız
 Denizlere salıveren sizsiniz.
 Karşılığını da ödediniz denize.
 Yukardaki güçler unutmadı yaptığınızı,
 Yalnızca ertelediler işlerini:
 Ama sonunda size karşı, denizleri, sahilleri,
 Tüm varlıkları ayaklandırıdılar.
 Alonso, senin elinden oğlunu aldılar
 Ve uzun bir eziyete mahkûm ettiler seni,

Ki, onu çekmektense şu anda ölsen daha iyi;
 Her adımında, her işinde duyacaksın varlığını.
 Bu güçlerin gazabı, şu ıssız adada
 Her zaman tepende olacak; meğer ki,
 Meğer ki yürekten nedamet getiresin
 Ve bundan böyle lekesiz bir yaşam süresin.

(Ariel gökgürültüleri arasında yok olur. Ardından, yumuşak bir müzik eşliğinde, acayip yaratıklar yine girer; alaycı ve küçümser tavır ve ifadelerle dans ederek masayı kaldırırlar.)

PROSPERO

Doğrusu Harpy rolünü muhteşem oynadın Ariel;
 Zarafetin göz kamaştırıyordu.
 Sözlerinde de talimatımı hiç aşmadın.
 Yanındaki görevliler de rollerini
 Çok canlı ve büyük bir titizlikle oynadılar.
 Özel büyülerim işliyor;
 Düşmanlarımin kafası iyice karıştı;
 Hepsi etkim altında şimdi.
 Hele şaşkınlıkları biraz sürsün bakalım;
 Bu arada ben şu Ferdinand denen gençle,
 İkimizin de sevgilisi olan kıza bir bakayım.

(Yukardan çıkar.)

GONZALO

Kutsal ruhlar adına, orada niye öyle durup
 Tuhaf tuhaf bakıyorsunuz efendim?

ALONSO

Ah korkunç bir şey bu, korkunç!
 Sanki dalgalar konuştu ve günahımdan söz etti;
 Rüzgâr, şarkısında onu anlattı; gökgürültüsü,
 O derin ve dehşet verici sesiyle
 Gümbür gümbür Prospero diye haykırdı

Ve baslarla ağığa vurdu suçumu. (45)

Demek bu yüzden oğlum balçığa gömülü yatıyor.

(Çıkar.)

SEBASTIAN

Teker teker gelsinler,
Alayıyla döğüşürüm iblislerin!

ANTONIO

Ben de yanındayım.

(Sebastian'la Antonio çıkar.)

GONZALO

Üçünün de aklı başından gitti.

İçlerindeki ağır suçluluk duygusu zehir gibi
Yavaş yavaş işlemeye başladı ruhlarına.

Ne olur, aranızdan güçlü kuvvetli birkaç kişi
Hemen peşlerinden koşsun da, bu halleriyle
Bir çılgınlık yapmalarına engel olsun.

ADRIAN

Gidin hadi, lütfen.

(Herkes çıkar.)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Prospero'nun mağarasının önü. Prospero, Ferdinand ve Miranda girer.)

PROSPERO

Sana verdiğim ceza biraz ağır kaçtıysa da,
Karşılığında elde ettiğin ⁽⁴⁶⁾ onu dengelemiştir.
Çünkü sana şimdi hayatımın üçte birini veriyorum; ⁽⁴⁷⁾
Ya da, benim yaşama nedenimi.
İşte bir kez daha ellerine teslim ediyorum onu.
Çektiğin eziyetlerin hepsi
Sevgini sınamak içindi
Ve sen bu sınavdan şaşılacak bir başarıyla geçtin.
İşte burada, Tanrı önünde
Sunuyorum sana bu değerli armağanı.
Gülümseyişine bakılırsa şaşıyorsun,
Onu niye böyle göklere çıkarıyor diye.
Ama göreceksin, övgüler toplanıp ardına düşse,
Biri bile ulaşamaz eteğine.

FERDINAND

Kahinin biri çıkıp aksini söylese de
Yine kuşku duymam bundan.

PROSPERO

O halde al kızımı;
O hem benim armağanım sana,

Hem de hakkınla kazandığın ödül.
 Ama, kutsal törenlerin hepsi
 Gereğince tamamlanmadan
 Bekâret düğümünü çözmeye kalkışırsan,
 Tanrı'nın inayetinden yoksun kalır birleşmeniz
 Ve asla meyve vermez;
 Kör nefret, umursamazlık, geçimsizlik,
 Öyle çirkin tohumlar serper ki döşeğinize
 İkiniz de yanına yaklaşmak istemezsiniz onun.
 Dikkatli olun o halde
 Hymen'in lambası yolunuza ışık tuttuğu sürece. (48)

FERDINAND

Böyle bir aşk bulduktan sonra,
 Huzurlu günler, güzel çocuklar
 Ve uzun bir ömür bekliyorum artık.
 Bu yüzden, mağaraların en karanlığı da
 Olabilecek en güzel yer de;
 Kötü ruhlu meleğimin sunacağı fırsatların (49)
 En dayanılmazı da şerefimi şehvete döndüremez.
 Phoebus'un atları mı çatladı acaba, (50)
 Yoksa Gece'yi zincire mi vurdular aşağıda,
 Diye düşünüp o günün tadını kaçırmaya
 Hiç niyetim yok.

PROSPERO

Güzel konuştun.
 O halde Miranda senindir;
 Otur ve konuş onunla.
 Hey Ariel! Hamarat uşağım Ariel!

(Ariel girer.)

ARIEL

Buyrun kudretli efendim, buradayım.

PROSPERO

Sen ve astların verdiğim son görevi
Çok iyi becerdiniz.
Şimdi başka bir marifet istiyorum sizden.
Git emrine verdiğim adamları getir buraya.
Söyle çabuk olsunlar.
Şu genç çiftin gözleri önünde
Sanatımdan naçiz bir örnek sunacağım.
Onlara söz vermiştim;
Ayrıca da bunu benden beklerler.

ARIEL

Hemen mi?

PROSPERO

Evet, göz açıp kapayana kadar.

ARIEL

Sen ağzını açıp, neredeler, diyemeden
Daha soluk alıp soluk vermeden,
Bir bir gelecek hepsi sekerek;
Peş peşe bel kırıp göz süzerek.
Beni seviyorsun efendim, değil mi, ha?

PROSPERO

Hem de nasıl, benim ince Ariel'im.
Ben sana seslenmeden gelme.

ARIEL

Tamam, anladım.
(Çıkar.)

PROSPERO

Unutma, sözünü tut.
Oynaşmaya fazla kaptırma kendini;
Çünkü en şiddetli yeminler bile
Kanımda dolaşan ateşte saman çöpüdür.

Kendine hakim olmazsan,
Şimdiden iyi geceler yeminine!

FERDINAND

Bana güvenin efendim.
Yüreğimin üstündeki beyaz, serin,
Eldeğmemiş kar örtüsü,
Ciğerimdeki yangını söndürüyor. (51)

PROSPERO

İyi. Gel bakalım şimdi Ariel.
Getir şu perileri: Ama dikkat et,
Az olacağına fazla olsun, zarar etmez.
Hadi, çabuk! Tutun dilinizi.
Göz kesilin! Susalım!
(*Yumuşak müzik. İris girer.*)

IRIS

Ey Ceres, eli açık bayan; Kraliçem diyor ki: (52)
Bıraksın biraz bereketli topraklarını,
Buğdayı, arpayı; çavdar, yulaf, burçak, bezelyeyi,
Yeşil yaylalarında otlayan koyunları;
Katmer katmer otları, saman örtülü çayırları;
Akıntıların oyduğu dere kıyılarını;
Bu kıyılara kanat gerip onları koruyan,
Ayların süngeri Nisan'ın, senin buyruğunla,
Soğuk orman perileri iffet tacı örsün diye (53)
Baştan başa donattığı örgü örgü ağaç dallarını;
Aşk kırgını gençlerin
Gölgeleklerinde avunduğu bahçeleri;
İtinayla budanmış asmaları;
Sahile hava almaya çıktığında
Üstünde sektiğin çıplak kayalıkları;
Bıraksın hepsini, diye haber yolladı gökler kraliçesi.
Ben, onun nemli kuşağı ve elçisiyim. (54)

Biraksın da, yüce majesteleriyle bu çimenlikte,
İşte tam burada, gelsin şenliğimize katılsın diyor.
Tavus kuşları hızla süzülüyor bile yukardan ⁽⁵⁵⁾
Yaklaş, eli bol Ceres, karşıla onu hadi.

(Ceres girer.)

CERES

Selam ala renkli haberci:
Bilirim, Jüpiter'in eşinin sözünden çıkmaszın hiç;
Safran kanatlarınla çiçeklerimin üstüne
Can veren, sağanak gibi damla damla bal serpersin;
Masmavi yayının iki ucunda,
Ağaçlıklarımınla otsuz bozkırlarımı birleştirir,
Onurlu yerküreme alımlı eşarp takar gibi
Taç giydirirsin onlara. Söylesene,
Niye çağırdı ecen beni bu güzel çayıra?

IRIS

Gerçek bir aşk bağını kutlamaya katılasın
Ve gönlünden ne koparsa bağışlayasın
Bu kutsal âşıklara diye.

CERES

Söylesene göksel yay,
Venüs ya da oğlu hizmetinde mi hâlâ kraliçenin? ⁽⁵⁶⁾
Çünkü o iki hain bir olup, karanlık Dis'in ⁽⁵⁷⁾
Kızımı kaçırmamasına yardım ettikleri günden bu yana
Onunla da kör oğluyla da görüşmemeye yeminliyim.

IRIS

Merak etme, rastlamazsın onlara.
Son gördüğümde yüce majesteleri,
Oğluyla birlikte, kumruların çektiği arabalarında,
Bulutları yara yara Paphos'a doğru gidiyordu. ⁽⁵⁸⁾
Niyetleri orada bir gençle sevdiğine büyü yapmaktı.
Oysa bu gençler, Hymen'in meşalesi yanana kadar

Döşek hakkı ödememeye yemin etmişlerdi.
 Mars'ın ateşli gözdesi eli boş döndü; (59)
 Kızgın arılar gibi gözü dönmüş oğlu da
 Oklarını kırdı ve bir daha ok atmaya tövbe etti;
 Uslanıp serçelerle oynayacakmış.
 (*Juno girer.*)

CERES

İşte Kraliçelerin en yücesi,
 Ulu Juno geliyor. Adımlarından tanıdım.

JUNO

Eli bol kardeşim nasıl?
 Hadi gidip bu çifti kutsayalım,
 Ki bahtları açık olsun,
 Çocuksuz kalmasın yuvaları.
 (*Şarkı söylerler.*)

JUNO

Onurlu, varlıklı olsun yuvanız,
 Sonsuza dek sürsün soyunuz.
 Ömür boyu mutlu olun ikiniz de,
 Uğur getirsin şarkımız size.

CERES

Toprağınızdan bereket eksik olmasın,
 Ambarınız, samanlığınız boş kalmasın.
 Salkım salkım üzüm sarsın asmaları,
 Meyve yüküyle eğilsin ağaç dalları.
 En son size uğrasın bahar, acele etmesin;
 Hasat mevsiminin son gününü beklesin.
 Yoksulluk, darlık sizden uzak dursun,
 Ceres'in hayır duası üzerinizde olsun.

FERDINAND

Muhteşem bir manzara ve çarpıcı bir ahenk bu!
 Yolca peri mi bu gördüklerim?

PROSPERO

Evet, düşüncelerimi uygulasınlar diye
Sanatımı kullanıp ben çağırdım onları hücrelerinden.

FERDINAND

Sonsuza dek yaşarım burada!
Böyle harikalar yaratan,
Bu kadar akıllı bir babam olduktan sonra,
Cennet sayılır bu ada benim için.
(Juno ile Ceres fısıldaşır ve İris'i göreve gönderirler.)

PROSPERO

Hadi şimdi susalım!
Juno ile Ceres ciddi ciddi fısıldaşıyor.
Bakalım ne gelecek arkadan.
Şş, kimse konuşmasın artık,
Yoksa tılsım bozulur.

IRIS

Ey siz kıvrımlı suların perileri, çıkın ortaya,
O sazdan taçlarınız, tatlı kibarlığınızla,
Ey Naiad'lar, kulak verin Juno'nun buyruğuna,
Şırl şırl dereleri bırakın, koşun bu çayıra.
Hadi gelin alnı ak periler, bekletmeyin beni,
Kutlayalım içten seven iki gencin birleşmesini.
(Periler girer.)

Ey yorgun Ağustos'un yanık benizli orakçıları,
Çifti bırakın artık, eğlentiye koşun haydi.
Çavdar sapı şapkaları giyin başınıza, bayram edin,
Durmayın, kendinize perilerden bir eş seçin,
Katılın köy dansına; koşun hadi, gelin gelin.

(Şık giyimli orakçılar girer. Perilerle eşleşerek zarif bir şekilde dans ederler. Sonlara doğru Prospero ansızın irkilir ve konuşmaya başlar. Bunun üzerine, dans edenler, tuhaf, yankılanan ve karmaşık sesler eşliğinde, mahzun bir tavırla ortadan yok olurlar.)

PROSPERO

O yabani Caliban'la yordakçılarının
Beni öldürmek için dolap çevirdiklerini unutmuştum.
Neredeyse başlarlar işe.

(*Perilere*)

Çok iyiydi! Hadi artık, tamam.

FERDINAND

Vay canına,
Babanın canı bir şeye çok sıkılmış galiba.

MIRANDA

Daha önce
Onu hiç bu kadar sinirli ve heyecanlı görmemiştim.

PROSPERO

Biraz huzursuz görünüyorsun oğlum;
Seni ürküttüm galiba.
Boş ver, keyfini bozma bayım;
Şenliklerimiz burada bitti.
Gördüğün oyunculara gelince,
Sana dediğim gibi, onlar birer ruhtu ve
Hepsi eriyip havaya karıştı, o incecik havaya.
İşte tıpkı bu hayallerin elle tutulmaz dokusu gibi,
Tepesi bulut kaplı burçlar, görkemli saraylar,
Ulu mabetler, hatta şu yüce yerküre
Ve üstünde var olan ne varsa, bir gün eriyecek;
Biraz önce uçup giden şu hayali gösteri gibi,
Dumanı bile kalmayacak ardında.
Rüya dediğin şey de bizlerden olur işte
Ve minicik ömrümüzü yine bir uyku noktalar.
İçimde sıkıntı var bayım; zayıflığımı hoş gör.
İhtiyar beynim huzursuz.
Halime bakıp keyfinizi bozmayın siz.
İsterseniz mağarama gidip biraz dinlenin.

Ben de başımın zonklaması geçinceye kadar
Biraz dolaşacağım.

FERDINAND, MIRANDA

Size iç huzuru diliyoruz.

(*Ferdinand'la Miranda çıkar. Ariel girer.*)

PROSPERO

Ben de tam seni düşünmüştüm. Sağolasın Ariel. Gel.

ARIEL

Ben senin düşüncelerine ayarlıyım. Neydi isteğin?

PROSPERO

Evet, peri,

Caliban'ı karşılamaya hazır olalım.

ARIEL

Haklısın komutanım. Ceres'i sunduğum sırada,

Benim de aklıma geldi; sana söyleyecektim,

Ama kızarsın diye korktum söylemedim.

PROSPERO

Söylesene, bu alçakları nerede bırakmıştın?

ARIEL

Dediğim gibi efendim, içmekten kıpkırmızıydılar;

Öyle yiğit kesilmişlerdi ki,

Suratlarına üfledi diye havayı yumrukluyorlar,

Ayaklarını öptü diye toprağı tepeliyorlardı.

Bu arada planlarını da geliştirmekten geri kalmıyorlardı.

O anda ben davulu çalınca,

Alıştırılmamış taylar gibi kulaklarını diktiler,

Gözlerini açıp burunlarını uzatarak

Havadaki müziğı kokladılar.

Kulaklarına taktığım anda büyüyü,

Ben böğürüp yürüdükçe hepsi buzağı gibi peşime düştü.

Dişli böğürtlenler, sivri dikenler,

İğneli karaçalı arasından koşturdukça,
 Narin bedenleri delik deşik oldu.
 Sonunda onları, senin mağaranın ötesindeki
 Üstü bir karış pislik bağlamış su çukuruna bıraktım.
 Çukurun içinde hoplayıp zıplayıp pisliği karıştırdıkça,
 Kendi ayaklarından kötü kokutuyorlardı etrafı.

PROSPERO

Çok iyi yapmışsın kuşum benim.
 Şimdilik görünmezliğini sürdür.
 Git benim evdeki pılı pırtıyı getir de
 Gözlerini boyayıp şu uğursuzların işini görelim.

ARIEL

Gidiyorum, gidiyorum.
 (Ariel çıkar.)

PROSPERO

Şeytan bu, doğuştan şeytan. (60)
 Yapısına terbiye işlemiyor.
 Yazık, onu yetiştireyim diye
 İnsanca harcadığım tüm çabalar boşa gitti!
 Yaşlandıkça bedeni çirkinleştiği gibi,
 Beyni de kurtlanıyor. Görecekler,
 Nasıl canlarından bezdireceğim;
 Böğürecek hepsi.
 (Ariel, parıltılı giysiler, vb. yüklenmiş olarak girer.)

Getir, as şu ipe onları.

(Prospero ve Ariel görünmez olarak sahnede kalırlar. Sırlıklam halde,
 Caliban, Stephano ve Trinculo girer.)

CALIBAN

Aman ha, çok yumuşak basın!
 Kör köstebek bile duymasın ayak sesinizi.
 Mağarasına yaklaştık.

STEPHANO

Yaa be canavar, şu senin zararsız dediğin peri
Hepimizi maskara etti biliyor musun!

TRINCULO

Yaa be canavar, burnuma at sidiği koktu
Ve burnum çok öfkелendi bu işe.

STEPHANO

Benimki de öyle. Bana bak canavar,
Benim kafamı kızdırma, yoksa...

TRINCULO

Rahmetli canavar olabilirsin.

CALIBAN

Canım efendim, biraz daha hoşgörün beni.
Sabredin bakın, size getireceğim ödül
Bu aksiliği nasıl örtecek.
Hadi, alçak sesle konuşun şimdi.
Tıs yok ortada, sanki gece yarısı.

TRINCULO

Ama bu arada bizim şişeler de gitti çukurda...

STEPHANO

Bu da bizim için yalnız yüzkarası ve ayıp değil, aynı zamanda
elim bir kayıp.

TRINCULO

Yaa, bu hiç hesapta yoktu. Bu mu senin zararsız perin ha, cana-
var?

STEPHANO

Bu uğurda kulaklarıma kadar batsam da ben şişemi alırım arka-
daş!

CALIBAN

Aman Kral hazretleri sus artık.
İşte bak mağaranın ağzı bu;

Ses çıkarmadan girin.
 Şu hayırlı fesatlığı bitirin de
 Bu ada sonsuza dek sizin olsun,
 Kulunuz Caliban da ebediyen ayaklarınızı yalasın.

STEPHANO

Ver elini. Kanlı düşünceler üşüşmeye başladı bile beynime.

TRINCULO

Oo Kral Stephano! Oo Majesteleri! Oo yüce Stephano, seni bekleyen şu giysilere bak!

CALIBAN

Çek elini aptal, beş para etmez onlar.

TRINCULO

Oo yo, canavar. Eskici dükkânından çıkma malı biliriz biz. Oo Kral Stephano!

STEPHANO

Çıkar o elbiseyi çabuk Trinculo; benim o, bırak yoksa karışmam!

TRINCULO

Elbette ekselans, buyrun!

CALIBAN

Boynu kopasica aptal herif!
 Bu eften püften şeylere ne tapınıp duruyorsun?
 Bırakın şunları da önce şu cinayet işini bitirin.
 Bir uyanırsa, tepeden tırnağa yolar derimizi;
 Hepimizi acayip şeylere çevirir.

STEPHANO

Kes sesini canavar. Sayın İp Hanımefendi, ⁽⁶¹⁾
 Bu ceket benim değil mi?

(*Ceketi alır.*)

Eveet, böylece ceket çizginin ötesine geçmiş oldu. ⁽⁶²⁾ Ceket efendi, şimdi tüyleri döküp kel ceket olacaksın.

TRINCULO

Doğru, doğru! İyisi mi biz biz olalım bunları yürütürken çizgiyi aşmayalım ekselansları.

STEPHANO

Bu ince espri için teşekkürler. Al, karşılığında sana bir elbise. Ben bu ülkede Kral olduğum süre zekâ karşılıksız kalmayacak. "Çizgiyi aşmayalım," harika bir buluş doğrusu! Al bakalım, bir elbise daha hak ettin bunun için.

TRINCULO

Canavar, gel şu zamkı parmağına sür de gerisini de sen götür.
(63)

CALIBAN

İstemem ben onları.
Biraz daha vakit kaybedersek,
Ya yaban kazlarına, ya da
Alnı korkunç düşük maymunlara dönüşeceğiz.

STEPHANO

Canavar, hadi çalıştır parmaklarını da bunları benim şarap fıçısının olduğu yere taşıyalım, yoksa seni krallığımdan atar sürgüne gönderirim ha, karışmam. Al götür şunu hadi.

TRINCULO

Şunu da.

STEPHANO

Evet, şunu da.

(Bir grup avcının yaklaştığı duyulur. Köpek ve tazi kılığında periler koşarak girer. Arkalarından gelen Prospero ve Ariel bağırarak köpekleri sahnedekilerin üstüne salarlar.)

PROSPERO

Hey, Tepe, hey!

ARIEL

Hadi Gümüş, dal Gümüş, dal!

PROSPERO

Koş Azgın, koş! Şuraya Zorba, işte şuraya, hadi Zorba! Hoo hoo!

(Caliban, Stephano ve Trinculo önde, periler arkalarında koşarak çıkarlar.)

Söyle cinlerime, her taraflarına inme inip
Eklemleri tutuluncaya kadar koştursunlar onları;
Tüm kaslarına kramp girinceye kadar bırakmasınlar;
Derileri dağ kedisi ya da leopar derisine dönene kadar
Parça parça yolup koparsınlar her yanlarını.

(Çıkarlar.)

BEŞİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Büyücü giysisiyle Prospero ve peşinden Ariel girer.)

PROSPERO

Planımın sonuna geldim artık.
Büyülerim çatlak vermiyor,
Cinlerim söz dinliyor
Ve zaman dik yürüyor yükünü taşıırken. ⁽⁶⁴⁾
Günün vakti ne?

ARIEL

Altıncı saatteyiz: Bu saatte
İşimiz bitecek demiştiniz efendim.

PROSPERO

Evet, fırtınayı ilk çıkardığımda öyle demiştim.
Söylesene peri, Kral'la maiyeti ne alemde?

ARIEL

Talimatınız doğrultusunda gözaltında;
Hepsi bıraktığınız yerde tutuluyor:
Mağaranızı rüzgârdan koruyan ıhlamur bahçesinde.
Siz serbest bırakmadan bir yere kıpırdayamazlar.
Kral, kardeşi ve sizin kardeşiniz,
Üçü de perişan durumda. Ötekiler de,
Büyük acı ve üzüntü içinde onlara ağlaşıyorlar.
En çok da, sizin o Koca Lord Gonzalo dediğiniz adam
Etkilenmiş görünüyor.

Gözyaşları yanaklarından öyle bir iniyor ki,
 Sazlı damın saçaklarından damlayan kış yağmuru sanki.
 Büyünüzle müthiş çarpılmış durumda hepsi.
 Yani şimdi onları görseniz yüreğiniz yumuşardı.

PROSPERO

Öyle mi diyorsun peri?

ARIEL

Ben insan olsaydım benimki yumuşardı efendim.

PROSPERO

Benimki de yumuşayacak o halde.
 Sen ki "hava"dan başka bir şey değilsin;
 Sana bile bu kadar dokunduktan sonra halleri,
 Onların türünden olan
 Ve onların hissettiği her şeyi
 Aynen hissedem ben,
 Senden daha mı duygusuz olacağım yani?
 Bana yaptıkları hainlikler içime işledi;
 Ama akıl denen o soylu yetiyi kullanarak
 Öfkeme karşı direniyorum.
 Bağışlama, intikamdan daha yüce bir davranıştır.
 Pişman oldularsa, planı uygulamak bir yana,
 Surat bile asmaya gerek yok artık.
 Git serbest bırak onları Ariel.
 Büyülerimi bozacağım, duyularını geri vereceğim;
 Kendi benliklerine kavuşacaklar yeniden.

ARIEL

Gidip getireyim onları efendim.

(Çıkar.)

PROSPERO

Ey tepelerin, derelerin, göllerin, koruların cinleri
 Ve siz, kumsalda iz bırakmadan koşup,
 Çekilen Neptün'ü kovalayan, (65)

Yükselirken de ondan kaçan cinler!
 Siz ey yarı kuklalar; çayıra çember çizip içindeki otu
 Koyunların bile yiyemeyeceği kadar ekşiten cinler!
 Ve siz, eğlence olsun diye
 Gece yarısı topraktan mantar bitiren,
 Akşam olup ağır ağır çalmaya başlayınca çanlar, (66)
 Sevinçten yerinde duramayanlar!
 Yeterince güçlü değilsiniz belki ama,
 Yardımınızla öğle güneşini soldurdum yine de;
 İsyankâr rüzgârları göreve çağırdım,
 Yeşil dalgalarla mavi gökkubbeyi savaşa tutuşturdum.
 Gümbürdeyip duran korkunç gökgürültüsüne ateş verdim. (67)
 Jüpiter'in kaya gibi meşesini kendi yıldırımıyla yardım. (68)
 Yerinden oynamaz gibi görünen yarımadalara
 Dibinden sarstım. Çamlarla sedirleri kökünden söktüm.
 Mezarlar bir buyruğumla içerdikleri uyandırdı;
 Güçlü sanatımın etkisiyle,
 Açılıp dışarı saldılar herkesi.
 Ama bu kaba büyüü bırakıyorum artık.
 Şimdi gerekli müziği çağıracağım göklerden
 Ve onun yardımıyla bu insanların duyularına
 İstediğim kalıbı verdikten sonra, sopamı kırıp
 Yeraltına gömeceğim onu; belli bir derinliğe tabii!
 Kitabımı da bırakacağım, insin denizin dibine,
 Henüz iskandil ulaşmamış derinlikte boğulsun.

(Ağır bir müzik çalar. Önce Ariel girer; onu, Gonzalo ve, çılğınca hareket ve işaretler yaparak Alonso izler; Sebastian ve Antonio da aynı davranış içindedir; Adrian ve Francisco onları kollamaktadır. Hep birlikte Prospero'nun çizdiği daire içine girerek orada bityülenmiş halde kılmıdamadan dururlar. Prospero kısa bir süre onları izledikten sonra konuşmaya başlar.)

Aklın dengesi bozulmuşsa,
 Yüce müzikten daha etkili çare,
 Daha huzur verici ilaç yoktur.

İşte, şu anda hiçbir işe yaramadan
 Kafatasınızın içinde kaynayıp duran beyinlerinize de
 İyi gelecek bu müzik.
 Büyümle çivilendiğiniz yerde durun biraz bakalım.
 Aziz Gonzalo, şerefli insan, inan ki,
 Gözlerini gördükçe, benim gözlerim de,
 Yaş döküp yoldaşlık ediyor onlara.
 Büyü hızla çözülüyor şimdi.
 Sabah, nasıl ansızın gecenin üstüne gelip
 Karanlığı dağıtırsa, onların uyanan duyuları da,
 Zihinlerini örtüp bulandırarak iyi görmelerini önleyen
 Cehalet dumanlarını kovalamaya başladı bile.
 Ah iyi yürekli Gonzalo, benim gerçek kurtarıcım;
 Peşinden gittiği kimseye sadakatten şaşmayan insan;
 Maddi ve manevi karşılığını göreceksin hizmetlerinin.
 Sen Alonso, bana ve kızıma insafsızca davrandın;
 Kardeşin de sana yordakçılık etti.
 Bu yüzden vicdanın sızlıyor şimdi Sebastian.
 Evet sen kardeşim, benim kendi kanım ve canım,
 İnsanlık ve merhameti benliğinden sürüp,
 Yerine ihtirası ağırlayan sen; Sebastian'la birlikte,
 Ki o bu yüzden böyle azap çekiyor şimdi,
 Kralınızı öldürmeye kalkışan sen!
 İkinizi de bağışlıyorum, insan denemezse de size.
 Bilinçleri, deniz gibi, kabarmaya başladı;
 Yükselen sular birazdan akıl sahiline ulaşacak
 Ve şu anki kirli ve çamurlu çukurları dolduracak. (69)
 Henüz hiçbirini beni göremiyor, görse de tanıyamazdı.
 Ariel, mağaramdan şapkamla kılıcımı getir.
 Şu kılığımızdan sıyrılıp Milano Dükü olalım bakalım yine.
 Hadi peri, durma. Özgür olmana az kaldı.

(Ariel'in çıkmasıyla dönmesi bir olur ve şarkı söyleyerek Prospero'nun
 giyinmesine yardım eder.)

Arının konduğu yere konarım ben,
 Çuha Çiçeği'nin çanında yatarım;
 Baykuşlar öterken oracıkta uyurum.
 İstersem atlarım yarasanın sırtına,
 Düşerim yaz mevsiminin peşine, hey!
 Hele yan gelip keyif çatmak yok mu baharda,
 Renk renk çiçek sarmış o dalların altında.

PROSPERO

Vay canına, işte benim zarif Ariel'im!
 Seni özleyeceğim, ama özgürlüğüne kavuşacaksın.
 Evet, bu da oldu. ⁽⁷⁰⁾ Hadi artık,
 Görünmez ol ve Kral'ın gemisine git.
 Gemicileri küpeşte altında uyuyor bulacaksın.
 Kaptanla lostromo uyanınca, hemen buraya getir
 Ve elini çabuk tut, tamam mı?

ARIEL

Önümdeki havayı içer koşarım,
 Nabzın iki atmadan burada olurum.
 (Çıkar.)

GONZALO

Eziyet, çile, mucize ve acayiplik dolu burası.
 İlahi bir güç bize yol gösterse de,
 Bu korkunç ülkeden kurtulsak!

PROSPERO

Evet, Sayın Kral,
 İşte karşınızda mağdur Milano Dükü, Prospero!
 Sizinle konuşanın canlı bir hükümdar olduğuna
 Daha da emin olmak istiyorsanız, sizi kucaklıyor
 Ve size ve yanınızdakilere yürekten hoş geldiniz diyorum.

ALONSO

Sen o musun değil misin, yoksa öncekiler gibi,
 Bize eziyet olsun diye gönderilmiş

Bir büyücü hilesi misin, bilemiyorum.
 Kalbinin atışına bakılırsa,
 Etten kemikten yaratılmış birisin.
 Hem, seni gördüğümde beri,
 Aklımdaki dengesizlik de geçti;
 Yoksa neredeyse delirmiştin galiba.
 Bütün bunlar gerçekse,
 Arkasında çok tuhaf bir hikâye olmalı herhalde.
 Dükalığını sana iade ediyorum
 Ve yaptığım haksızlıklar için
 Beni bağışlamanı diliyorum.
 Ama, nasıl oluyor da Prospero yaşıyor
 Ve burada ne arıyor?

PROSPERO

Önce, soylu dost,
 Senin şu ihtiyar bedenini bir kucaklayayım.
 Böylesine sınırsız, ölçüye gelmez namus görülmemiştir.

GONZALO

Bütün bunlar gerçek mi değil mi, hiç bilemiyorum.

PROSPERO

Bu adanın birtakım incelikleri var;
 Onların tadı hâlâ damağınızdan gitmediği için
 Bazı şeylerin gerçek olduğuna inanamıyorsunuz.
 Hepiniz hoşgeldiniz dostlarım.

(Alçak sesle, Sebastian ve Antonio'ya)

Size gelince, çifte lordlar, eğer isteseydim,
 Hainliğinizi hemen açığa vurup,
 Majestelerinin kaşlarını çattırmayı bilirdim size.
 Ama şimdilik bir şey anlatmıyorum.

SEBASTIAN

(Kendi kendine)

Şeytan bu konuşan!

PROSPERO

Hayır, değil.

Sen, habis ruhlu adam,

Ağzıma hastalık bulaşır diye

Kardeşim sözünü etmekten çekiniyorum.

Merak etme, en iğrenç kusurunu bile bağışlıyorum;

Hepsini bağışlıyorum.

Dükaliğımı da senden geri istiyorum;

İstesen de istemesen de vereceksin zaten.

ALONSO

Eğer sen Prospero'ysan,

Nasıl kurtulduğunu ayrıntılarıyla anlat bize.

Sen bizi burada nasıl buldun?

Bizim gemimiz batmıştı;

Bu adaya çıkalı da daha üç saat oldu.

Bu arada canım evladım Ferdinand'ı da kaybettim;

Düşündükçe hâlâ yüreğim sızlıyor.

PROSPERO

Buna üzüldüm efendim.

ALONSO

Telafisi yok bu kaybın;

Sabır bile, "elimden bir şey gelmez," diyor.

PROSPERO

Bence siz ondan yardım istemediniz.

Benzeri bir kaybım olduğunda merhametini esirgemedi

Muhteşem bir şekilde yardım etti bana;

Ona şükran borçluyum.

ALONSO

Benzeri kayıp mı?

PROSPERO

Aynı önemde ve o kadar yeni.

Üstelik bu kayıptan sonra, size kıyasla
Geride kalan hiçbir desteğim, tesellim yok.
Çünkü ben de kızımı kaybettim.

ALONSO

Kızını ha?
Hey yarabbim, keşke şimdi onlar
Napoli'de Kral ve Kraliçe olsalardı;
Ben de oğlumun yerine seve seve
O çamurlu milin içinde gömülü yatardım.
Siz ne zaman kaybettiniz kızınızı?

PROSPERO

Bu son fırtınada. Bakıyorum da lordlar
Bu karşılaşmamıza o kadar şaşmışlar ki,
Akıllarını yutmuşlar neredeyse; sanıyorlar ki,
Gözleri görevini yapıp gerçeği gösteremiyor,
Ağızlarından söz yerine yalnızca soluk çıkıyor.
Ama, duyularınız aksıyor olsa da,
Hiç şüpheniz olmasın ki ben Prospero'yum;
Yani Milano'dan kovulan dükün ta kendisi.
Belki tuhaf gelecek size ama,
Ben de bu sahillerde karaya vurdum
Ve adanın efendisi oldum.
Neyse, bunları bırakalım;
Çünkü bu hikâye günler alır;
Öyle kahvaltıda anlatılacak bir şey olmadığı gibi,
Daha ilk görüşmemize de uygun düşmez.
Hoş geldiniz efendim. Bu mağara benim sarayım.
Burada birkaç adamım var,
Başka yerde de halkım filan yok.
Buyrun, içeri bakın.
Bana dükalığımı iade ettiğinize göre,
Karşılığında o ölçüde iyi bir şey vereceğim size:
Öyle bir mucize olacak ki bu,

Ben dükaliğıma ne kadar sevindiysem,
Siz de ona o kadar sevineceksiniz.

(Prospero içerde satranç oynayan Ferdinand'la Miranda'yı gösterir.)

MIRANDA

Tatlı lordum, hile yapıyorsun.

FERDINAND

Yo hayır canım sevgilim,
Dünyayı verseler yapmam.

MIRANDA

Yaparsın yaparsın; yirmi krallığına oynasak bile,
Öyle ustalıklı yaparsın ki, farkına bile varmam.

ALONSO

Eğer bu gördüğüm yine hayal çıkarsa,
Sevgili oğlumu yine kaybedeceğim demek.

SEBASTIAN

İnanılmaz bir mucize!

FERDINAND

Denizler tehlikeli görünse de,
Merhametten yoksun değiller demek.
Onlara haksız yere bela okumuşum.
(Diz çöker.)

ALONSO

Ah, mutlu bir babanın hayır duası üstünde olsun!
Kalk ve anlat bana, buraya nasıl geldin?

MIRANDA

Ah, harika bu!
Ne hoş yaratıklar bunlar böyle!
İnsanoğlu ne de sevimliymiş!
Hey güzelim yeni dünya,
Şu insanlarına bak!

PROSPERO

Evet, senin için yeni.

ALONSO

Biraz önce satranç oynadığın genç hanım kim?

Fazla fazla üç saattir tanıyor olabilirsin onu.

Önce bizi ayıran, sonra kavuşturan tanrıça mı yoksa?

FERDINAND

Efendim, o bir ölümlü,

Ama ölümsüz Tanrı'nın lütfu bana.

Onu seçtiğimde, babamın öğütünü alacak durumda değildim;

Artık bir babam olduğunu da sanmıyordum.

Bu, değerli Milano Dükü'nün kızı Miranda.

Dük'ün ününü çok duymuştum,

Ama kendisini hiç görmemiştim.

O bana ikinci bir hayat bahsetti;

Bu bayan da ikinci bir baba kazandırdı.

ALONSO

Ben de onun babasıyım.

Ama, evladımdan beni bağışlamasını istemek

Ne kadar tuhaf olacak değil mi?

PROSPERO

Orada durun isterseniz efendim.

Geçmiş bir acının ağırlığını

Belleğimize yüklemeyelim..

GONZALO

İçimden ağlıyorum;

Onun için konuşamadım şimdiye kadar.

Ey Tanrılar, aşağı bakın da,

Şu çifte, kutsanmış bir taç indirin!

Çünkü bizi buraya getiren yolu

İşaretleyen sizsiniz yavrularım.

ALONSO

Amin, Gonzalo.

GONZALO

Acaba torunları Napoli Kralı olsun diye mi
Milano Dükü Milano'dan kovulmuştu?
Oh, sevincin, mutluluğun böylesi görülmemiştir;
Ölümsüz sütunlar üzerine
Altın harflerle yazılmalı her şey:
Tek bir yolculukta Claribel Tunus'ta kocasını buldu;
Ferdinand, kendi kaybolmuşken bir eş buldu;
Prospero, zavallı bir adacıkta dükaliğine kavuştu;
Ve bizlerden hiçbiri kendinde değilken,
Herkes kendini buldu.

ALONSO

(*Ferdinand'la Miranda'ya*)

Elinizi verin bana.
Size mutluluk dilemeyenin yüreğinden
Acı ve keder eksik olmasın.

GONZALO

Amin!

(*Şaşkın şaşkın peşinden gelen Kaptan ve Lostromo'yla birlikte Ariel girer.*)

Bakın efendim, şuraya bakın!
Bizden birkaç kişi daha!
Hep derim, darağacı karada oldukça
Bu adama denizde ölüm yoktur!
Seni imansız; senin küfürbazlığın yüzünden
Tanrı'nın şefaati gemimizi terk etti;
Hadi karada da devam etsene sövüp saymaya;
Ne o, karaya çıkınca dilin mi tutuldu?
Ne haber, ha?

LOSTROMO

Haberin en iyisi şu ki,
 Kralımızı ve maiyetini sağ salim bulduk.
 İkinci iyi habere gelince: Daha üç saat önce
 Sahilde paramparça bıraktığımız gemi,
 Sapasağlam, taş gibi
 Ve denize indirildiği ilk günkü haliyle
 Yelken açmaya hazır.

ARIEL

(Prospero'ya fısıldar.)

Efendim, sizden ayrıldığımdan beri bu işleri yaptım.

PROSPERO

(Ariel'e)

Benim marifetli perim!

ALONSO

Bütün bu olan bitenler doğal değil.
 Üstelik acayipken, daha da acayip oluyor.
 Söylesene, nasıl geldiniz buraya?

LOSTROMO

İyice uyanık olduğuma pek emin değilim ama,
 Söylemeye çalışayım efendim.
 Hepimiz derin bir uykuya dalmıştık ve,
 Her nasılsa, küpeşte altına kapatılmıştık.
 Sonra, yani biraz önce, her taraftan gelen
 Garip sesler, çığlıklar, kükreme, uluma, zincir şakırtıları
 Ve aklınıza gelebilecek her türlü korkunç sesle uyandık;
 Hemen de serbest kaldık ve baktık ki,
 O canım, güzelim, yaman teknemiz
 Eksiksiz ve pırıl pırıl duruyor,
 Kaptanımız da sevinçten zıp zıp zıplıyor.
 Sonra da, rüyada gibi, bir anda onlardan ayrıldık

Ve nasıl olduğunu anlayamadan
Kendimizi işte burada bulduk.

ARIEL

(*Prospero'ya*)

Nasıl, iyi becermiş miyim?

PROSPERO

(*Ariel'e*)

Harikaydı, benim hamarat perim.
Özgürlüğüne kavuşacaksın.

ALONSO

Herhalde kimse böyle tuhaf bir bilmece
Görmemiştir hayatında; doğal düzenin ötesinde
Bir şeyler var bence bu işte.
Bizim bilebildiğimiz bu kadar,
Ötesini ancak bir kahin söyleyebilir bence.

PROSPERO

Lordum, bence siz
Bu işin tuhaflığına bu kadar takılıp
Kafanızı boşuna karıştırmayın. Çok yakında,
Sizinle bir fırsat bulup baş başa kaldığımızda,
Olan biten her şeyi açıklayacağım,
Hem de sizin aklınıza yatacak şekilde.
O zamana kadar neşenizi bozmayın
Ve hiçbir şeyi merak etmeyin.

(*Ariel'e fısıldar.*)

Buraya gel peri.
Git, Caliban'la yandaşlarını serbest bırak.
Büyüyü çöz.

(*Ariel çıkar.*)

Ekselansları nasıllar efendim?

Kayıp birkaç genç daha vardı sizlerden,
Ama onları unuttunuz galiba.

(Önde Caliban, Stephano ve Trinculo, arkalarında, bu üçünü önüne
katmış sıtrerek, Ariel girer.)

STEPHANO

Ben onu bunu bilmem; herkes başkasına baksın ve kendi işine
karışmasın. (72) Her şey kısmet çünkü. Boşver be, aslan canavar,
boşver! Eğer şu kafamda taşıdığım casuslar doğru söylüyorsa,
çok hoş bir manzara bu! (73)

CALIBAN

Setebos hakkı için, bu cinler müthiş yahu! Efendim de bayağı
yakışıklı. (74) Korkarım kötü cezalandıracak beni.

SEBASTIAN

Ha ha!

Lordum Antonio, bunlar ne sence ha?

Para eder mi dersin?

ANTONIO

Çok mümkün. Bir tanesinin balık olduğu belli;
Bence kesin pazarı vardır.

PROSPERO

Lordlarım, şunların kılıklarına iyi bakın

Ve bu insanlar namusluysa söyleyin.

Şu şekilsiz alçağı görüyor musunuz;

Anası büyücüydü; üstelik öyle güçlüydü ki,

Gökteki ayı istediği gibi yönetir;

Suları yükseltir alçaltır;

Kendi gücünün dışında kalan işlerde

Aydın gücünü kullanırdı.

Bu üçü bir olup beni soydular;

Bu şeytan dölüyse (şeytandan olma piçtir çünkü),

Onları ayartarak canıma kastetti.
Bunlardan ikisini siz tanıyacak ve sahipleneceksiniz;
Karanlıklardan çıkma bu mahluksa bana ait.

CALIBAN

Canımı çıkaracak şimdi!

ALONSO

Bu benim ayyaş kahya Stephano değil mi?

SEBASTIAN

Gene sarhoş; şarabı nerede içmiş ki?

ALONSO

Trinculo da ayakta duramıyor.
Onları böyle cilalamaya yetecek kadar
Güçlü içkiyi nereden buldular acaba?
Nasıl becerdiniz böyle turşuya dönmeyi?

TRINCULO

Sizi son gördüğümüzden beri sürüyor turşuluğumuz
Ve galiba artık kemiklerimize işledi.
Neyse, hiç değilse sinek gelmez bari.

SEBASTIAN

Hey, ne haber Stephano?

STEPHANO

Dur, dokunma bana! Stephano değilim ben, felçim.

PROSPERO

Adanın Kralı olmak istemiştiniz galiba bayım?

STEPHANO

Çok ıstıraplı bir kral olurmuşum yani!

ALONSO

Bunun kadar acayip bir şey görmemiştim.

PROSPERO

Davranışları da en az görünüşü kadar çarpıktır.
 Yürü bakalım herif, doğru mağaraya.
 Yardakçılarını da al yanına.
 Eğer benden iyilik bekliyorsan,
 İyi derleyip toplayın her tarafı.

CALIBAN

Olur tabii, yaparım; ayrıca da,
 Artık aklımı başıma toplarım
 Ve sana layık olmaya çalışırım.
 Ben nasıl üç kere iki eşek mişim ki,
 Bu ayyaşı tanrı sanmışım,
 Bu beyinsiz dangalağa da tapınmışım.

PROSPERO

Hadi hadi, yürü!

ALONSO

Yollanın bakalım; yükünüzü de aldığınız yere bırakın.

SEBASTIAN

Çaldığınız yere yani!

(*Caliban, Stephano ve Trinculo çıkar.*)

PROSPERO

Efendim, siz majestelerini ve maiyetini
 Naçiz mağarama davet ediyorum.
 Geceyi orada geçirir dinlenirsiniz.
 Bu arada vakit geçsin diye konuşuruz;
 Hayatımın hikâyesini anlatırım size;
 Bu adaya geldiğim günden bu yana
 Olup biten şeylerden söz ederim.
 Sabah olunca da gemiye biner,
 Doğru Napoli'ye yollanırız.
 Orada inşallah sevgili yavrularımızın

Nikâhlarını yaparız.

Benim niyetim, sonra Milano'ya çekilmek:

Geri kalan ömrümü orada mezarı düşünerek geçireceğim.

ALONSO

Hayatının hikâyesini çok merak ediyorum doğrusu,
Kimbilir ne kadar ilginçtir.

PROSPERO

Her şeyi anlatacağım. Bu arada,
Yolculuğunuz süresince denizler dalgasız,
Rüzgârlar hep elverişli olacak
Ve öyle bir yelken tutacak ki tekneleriniz,
Arayı çok açmış olsa da,
Kraliyet filonuza yetişeceksiniz.
Cici Ariel'im benim, bu işe göz kulak ol, ha?
Ondan sonra hava kadar özgürsün, hoşça kal!
Buyrun gidelim.
(Herkes çıkar.)

SONSÖZ ⁽⁷⁵⁾

(Prospero konuşur.)

Ne kadar büyüm varsa
Artık uçu yok oldu,
Banaysa kala kala
Kendi cılız gücüm kaldı.
Karar sizlerin şimdi:
İster burada tutarsınız beni,
İster Napoli'ye yollarsınız geri.
Ama madem dükalığımı aldım,
Sahtekârı da bağışladım,
Yeter bu çorak adada kaldığım,
Büyünüzle sımsıkı bağlandığım.
Çözün bağlarımı, salıverin beni

Çırpın o güzelim ellerinizi. (76)
Soluğunuzun tatlı rüzgârıyla
Dolsun ki yelkenlerim daima,
Yarıda kalmasın hiç seferim;
Çünkü sizi hoşnut etmek hedefim.
Ne perilerim kaldı buyruğuma uyacak
Ne de sanatım, kimseyi afsunlayacak;
Yani sonum perişanlık bu durumda,
Tabii, dualarınızın desteği olmazsa.
Merhamet duaya hiç dayanamaz çünkü,
Hemen bağışlar kusurların tümünü.
Siz gelin hoşgörün, salıverin beni;
Bağışlanmak isteyen bağışlamayı bilmeli
(Çıkar.)

NOTLAR

- (1) Kaptanla lostromonun komutlarını düdükle yardımıyla verdikleri anlaşıyor.
- (2) İngiliz atasözü: "Kaderinde asılmak varsa, boğulmaktan korkma!"
- (3) Sebastian, aralıksız içen denizcileri kastediyor.
- (4) Korsanlar, sahilde kurulan darağacına asılır ve gelgit olayıyla sular yükselip deniz üstlerinden üç kez aşındırmaya kadar orada bırakılmış.
- (5) Devletler: Kuzey İtalya'daki dükalıklar.
- (6) "Dünyasal yetkiler": Burada, Prospero'nun o sıra geliştirmeye başladığı doğaüstü güçlerle kıyaslanıyor.
- (7) Buralarda zaman kipinin geniş zamanla geçmiş zaman arasında oynaması Prospero'nun heyecanına ve sık sık olayları o an oluyormuş gibi yaşamasına bağlanabilir.
- (8) Rüzgârlar onlara acıyıp "Ah" edelim derken, daha da sert esmek durumunda kalıyor ve onların hayatını tehlikeye atıyorlar.
- (9) "Velinimetim hanımefendi": Kader Tanrıçası "Fortuna"dan söz ediyor.
- (10) Jüpiter: Roma mitolojisinde gökler ve tanrılar tanrısı. Jüpiter'in en etkili silahlarından biri de yıldırım.
- (11) Neptün: Roma mitolojisinde denizler tanrısı. Heykel ve resimlerde genellikle elinde üç ağızlı zıpkınıyla görülür.
- (12) O çağda yeraltı suyunun, toprağın alt tabakalarında, insan damarlarında akan kan gibi aktığı düşünülürmüş.
- (13) Göz çevresinin morarması hamilelik işareti sayılmış.
- (14) "Gündüz yanan büyük ışığa (güneşe) ve gece yanan küçük ışığa (aya)" demek istiyor.
- (15) Kızıl veba: Vebanın belirtileri arasında, frengide olduğu gibi, iltihaplı şiş, yara ve kızarıklıklar olduğundan hastalığa "kızıl veba" da deniyormuş.
- (16) Ferdinand, "şimdi ülkemde olsaydım (babam öldüğü için) kral olacaktım," diyor.
- (17) Prospero (gerçek Milano Dükü olan) kendinden söz ediyor.
- (18) "Ne yapmam gerektiğini bana çocuğum mu söyleyecek," diyor.

- (19) Bu sözle birlikte, Antonio ile Sebastian'ın bir süre, ötekilere duyurmadan kendi aralarında konuştukları anlaşılıyor.
- (20) Gonzalo'nun gözlerinden veya küçük yeşilliklerden söz ediyor olabilir.
- (21) Dido: Vergilius'un *Aeneas* destanına göre, Kartaca'nın kurucusu ve kraliçesi. Troyalı kahraman Aeneas, gemisi battıktan sonra Kartaca'ya çıktığında Dido, Aeneas'a aşık olur. Ancak, karşılık göremeyince kendini öldürür.
- (22) Klasik mitolojiye göre, Zeus'un oğlu ünlü müzisyen Amphion tılsımlı arpini çalınca Teb şehrinin çevresinde surlar yükselivermiş.
- (23) Gelgit olayından söz ediliyor. Sebastian, "suyun yükselmesi ile çekilmesi arasındaki durgun, ara noktadayım," diyor.
- (24) Sebastian, Kral'ın küçük kardeşi olduğundan ve Kral'ın sorumluluklarından (krallığın nimet ve yararlarından olduğu gibi) yoksun; her şeyi Kral yaptığı için, kardeşine yapacak şey kalmıyor.
- (25) "Şu anda 'yükselme konumunda' gibi görünen kardeşinin de alçalması (yani ölmesi) ve onun yerine (Kral olarak) geçmen ihtimalini unutmama," demek istiyor.
- (26) Antonio, "Kral'ın oğlu öldüyse yükselme yolun açılmış olabilir; sonrasını ise kimse bilemez," demek istiyor.
- (27) "Yeni doğmuş çocuk büyüyüp sakalı çıkana kadar," diyor.
- (28) Shakespeare'in bazı "alt sınıf" kişileri büyük laf etmeye ya da "lügat paralamaya" meraklı oluyor. Stephano, "Ben soluk aldıkça, yaşadıkça," demek istiyor.
- (29) "Ayağı sığır derisi görmüş...": "Ayakkabı giyen," demek istiyor. Bu söz Stephano'nun anlamsız buluşlarından biri olabileceği gibi, "uygar, varlıklı, hediye verilmeye değer," anlamına da gelebilir.
- (30) O çağda kullanılan bir atasözüne göre, "İçkinin serti kediyi bile konuşturmuş."
- (31) Atasözü: "Şeytanla yemeğe oturanın kaşığı uzun olmalı."
- (32) O çağda aydaki gölgeler, yanında bir köpek ve çalı duran bir insan figürüne benzetilmiştir.
- (33) Yanan odunlardan reçine akması, ağlamaya benzetiliyor.
- (34) "Aşka tutulmuşsun," diyor.
- (35) "Miranda" adı, "muhteşem kadın" anlamına geliyor.
- (36) Gemici ağzıyla, "kafaları çekelim," diyor.

(37) Caliban, Trinculo'nun parça parça (yamalı gibi) değişik renkli soy-tarı giysisine değiniyor.

(38) "Mobilyalar," "Eşi menendi yok,": Caliban'ın bu terimleri Prospero'dan duyduğu ve tam olarak anlayamadığı anlaşıyor.

(39) O çağda zaman zaman levhalarda filan rastlanan, gövdesiz kol ve bacak resimlerini kastediyor.

(40) Shakespeare'in zamanında tiyatrolarda, sahnenin üzerinde veya gerisinde, çeşitli amaçlarla kullanılan bir "balkon" varmış. Prospero buradan giriyor.

(41) "Tekboynuz": Geyik bacaklı, at gövdeli ve kafalı, aslan kuyruklu ve kafasında tek bir boynuzu olan efsanevi hayvan.

(42) Shakespeare'in çağında da, bir görüp beş anlatan, hayali geniş, Evliya Çelebi'ye benzer çok sayıda gezgin olduğu anlaşıyor.

(43) Gezinler yola çıkmadan önce belli bir para ödeyerek sigorta yaptırırlar; sağ salim dönerlerse yatırdıkları paranın beş mislini geri alırlarmış.

(44) "Harpy"ler: Klasik mitolojide, yırtıcı kuş bedenli, kadın yüzlü yaratıklar. Bir mitosa göre, Kör Kral Phineus'un sofrasından sürekli yiyecek kaçırmalarıyla ünlüler. Rüzgâr perileri, yırtıcı ruhlarla, leş yiyen gerçek kuşların özelliklerini bağdaştıran kavramları simgeliyorlar.

(45) Rüzgârın tiz sesine, arka planda gök gürültüsünün bas sesi eşlik ediyor.

(46) Miranda'yı kastediyor.

(47) Kalan üçte ikisi de bilgisi ve büyücülük gücü olabilir.

(48) Hymen: Klasik mitolojide evlilik tanrısı.

(49) İnsanlara, biri iyi ruhlu, öteki kötü ruhlu iki meleğin yoldaşlık ettiğine inanılmış.

(50) Phoebus: Klasik mitolojide ışık ve güneş tanrısı.

(51) "Sevdiğimin kar beyazı iffeti, içimdeki aşk ateşini dindiriyor."

(52) İris: Gökkuşağı tanrıçası ve tanrıların habercisi.

Ceres: Tarım tanrıçası.

(53) Orman perileri, bakire oldukları için "soğuk".

(54) Nemli kuşağı: Gökkuşağı.

(55) Tavus kuş-arı, tanrıça Juno'yu simgeleyen, gökte onun arabasını çeken kuşlarmış.

(56) Venüs'ün oğlu: Aşk tanrısı Cupid.

(57) Dis veya Pluto: Yeraltı (karanlık dünya) tanrısı.

(58) Paphos: Kıbrıs'ta "Baf" kasabası.

- (59) Venüs: Klasik mitolojide savaş tanrısı Mars'ın sevgilisi.
- (60) Caliban'dan söz ediyor.
- (61) Giysilerin asılı olduğu ipe hitap ediyor.
- (62) "Çizginin ötesi": Ekvator "çizgisinin" ötesine (güneyine) geçenlerin hastalık kapacaklarına ve bunun sonucu vücutlarındaki tüylerin döküleceğine inanılmış. Bu bölümlerde müstehcen esprilerin olduğu tahmin ediliyor, ancak ne olduğu tam belli değil. Belki de, cinsel temasla geçen frengi vb. bir hastalıktan söz ediliyor.
- (63) Hırslılar, işleri kolaylaşsın diye parmaklarına zıncı benzeri maddeler sürerlermiş.
- (64) Yükü hafıflediği (yani yapılacak iş azaldığı) için iki buklüm yürümek zorunda değil.
- (65) Gelgit olgusu sırasında suların yükselmesinden ve alçalmasından söz ediliyor.
- (66) Çan sesi: Ortaçağda ve Shakespeare'in zamanında, güneş battıktan sonra evlere çekilme (ve meydanı cinlerle perilere bırakma) vaktinin geldiğini bildiren çanlar.
- (67) "Ateş": Şimşegi kastediyor.
- (68) Jüpiter: Roma mitolojisinde gökler ve tanrılar tanrısı. Meşe, Jüpiter'in kutsal ağacı, yıldırım ise başlıca silahıymış.
- (69) "Bilinç geri geldiğinde zihindeki bulanıklık geçecek" anlamına gelen, Rönesans ve 17. yy. İngiliz şairlerine özgü bir benzetme.
- (70) Giysilerini değiştiren Prospero, üstünü başını düzeltiyor.
- (71) "Sizin sayenizde kavuştuk ve barıştık," diyor.
- (72) Stephano hâlâ sarhoş. Söylemek istediğinin tam tersini söylüyor. "Herkes kendine baksın ve başkasının işine karışmasın," demek istiyor aslında.
- (73) Stephano, "Gözlerim beni yanıltmıyorsa," diyor.
- (74) Prospero düğ kıyafetini giymiş; bu yüzden "yakışıklı".
- (75) Prospero seyircilere hitaben, "sürçü lisan ettikse affola," tarzında bir konuşma yapıyor.
- (76) "Beni alkışlarla uğurlayın," diyor.

William Shakespeare

- Antonius ve Kleopatra
- Atinalı Timon
- Bir Yaz Gecesi Rüyası
- Fırtına
- Hamlet
- IV. Henry
- Julius Caesar
- Kral Lear
- Macbeth
- Onikinci Gece
- Othello
- Romeo ve Juliet
- Venedik Taciri
- Yanlışlıklar Komedyası
- Yeter ki Sonu İyi Bitsin

ISBN 975-14-0442-8

9 789751 404428